

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Terezie Brhlová Daňková

**Trestné činy spáchané v dopravě se zaměřením na trestné činy
spáchané pod vlivem návykových látek**

Diplomová práce

Olomouc 2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Trestné činy spáchané v dopravě se zaměřením na trestné činy spáchané pod vlivem návykových látek* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 31. 3. 2018

.....

Terezie Brhlová Daňková

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Petře Masopust Šachové, Ph.D. za vedení diplomové práce, cenné rady a připomínky při jejím zpracování.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Trestná činnost v dopravě	9
1.1 Základní pojmy	9
1.1.1 Trestný čin	10
1.1.2 Dopravní nehoda	10
1.1.3 Silniční doprava	13
1.1.4 Droga	13
1.2 Charakteristické znaky trestných činů spáchaných v dopravě	14
1.2.1 Objekt	14
1.2.2 Objektivní stránka	15
1.2.3 Subjektivní stránka	16
1.2.4 Pachatel	18
2 Drogy v dopravě	19
2.1 Vliv vybraných drog na řidiče dopravního prostředku	20
2.1.1 Metamfetamin	20
2.1.2 Marihuana	21
2.1.3 Kokain	23
2.1.4 Amfetaminy	23
2.2 Nové syntetické drogy a léčiva	24
2.3 Dílčí závěr	25
3 Řízení motorového vozidla pod vlivem drog	26
3.1 Ohrožení pod vlivem návykové látky	26
3.1.1 Stav vylučující způsobilost	28
3.2 Přestupky spáchané v silniční dopravě	29
3.2.1 Řízení vozidla po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky	30
3.2.2 Řízení vozidla ve stavu vylučující způsobilost	32
3.2.3 Odmítnutí vyšetření	33
3.3 Řízení motorového vozidla pod vlivem drog z pohledu praxe	34
3.3.1 Kontrola přítomnosti drog u řidičů	34
3.3.2 Přestupek či trestný čin?	35
3.4 Dílčí závěr	37

4 Tresty v silniční dopravě	39
4.1 Ukládané tresty za TČ ohrožení pod vlivem návykové látky	40
4.1.1 Zákaz řízení motorových vozidel	41
4.1.2 Odnětí svobody	42
4.1.3 Peněžitý trest	43
4.1.4 Obecně prospěšné práce	44
4.1.5 Domácí vězení	45
4.2 Dílčí závěr	45
Závěr	47
Seznam použitých zdrojů	48
Příloha č. 1	54
Příloha č. 2	55
Příloha č. 3	58
Abstrakt	61
Klíčová slova	62

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
FO	fyzická osoba
NS	Nejvyšší soud
NSS	Nejvyšší správní soud
OČTŘ	Orgán činný v trestním řízení
OSZ	Okresní státní zastupitelství
PČR	Policie České republiky
PřZ	zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
SZ	státní zástupce
TČ	trestný čin
TOS	trest odnětí svobody
TOS NEPO	trest odnětí svobody nepodmíněně
TOS s PO	trest odnětí svobody s podmíněným odkladem
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ÚS	Ústavní soud
ZoSD	zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
ZPPK	zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

V diplomové práci nesoucí název Trestné činy spáchané v dopravě se zaměřením na trestné činy spáchané pod vlivem návykových látek bych chtěla vymezit charakteristické znaky trestných činů v dopravě a podrobněji se zaměřit na řízení motorového vozidla pod vlivem nealkoholových návykových látek. Chtěla bych také zaznamenat, jak se odráží současná drogová scéna v ČR v silniční dopravě. Kdy se trh s omamnými a psychotropními látkami vyznačuje rostoucí dynamikou.¹

Řízení motorového vozidla řadíme ke každodenní lidské činnosti. Problematika dopravních nehod je neustále aktuální a dotýká se každého z nás. Denně jsou nám předkládány zprávy o dění v silniční dopravě, o počtech dopravních nehod a jejich obětech. Nutno říci, že návykové látky (nealkoholového typu) v dopravě jsou tématem stále ještě neprobádaným a v praxi činí mnohdy velké obtíže.

Práce je členěna na čtyři kapitoly a dále jednotlivé podkapitoly, které jsou prolínány úvahami *de lege ferenda*. V první kapitole jsou vymezeny charakteristické znaky trestné činnosti spáchané v dopravě, a to z pohledu znaků skutkové podstaty (objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka) a uvedeny základní pojmy, které s diplomovou prací úzce souvisí. Druhá kapitola je věnována vlivu vybraných návykových látek na řidiče motorového vozidla, okrajově také problematice nových syntetických látek, které se objevují na trhu. Stěžejní částí diplomové práce je kapitola následující, která se zabývá řízením pod vlivem návykové látky a dvoukolejností právní úpravy, kdy jedno protiprávní jednání (řízení pod vlivem návykové látky) může být přestupkem, tak i trestným činem. Pro úplnost má práce přesah i do úrovně správního práva, a to jak z pohledu teorie, tak praxe, právě k určení hranice mezi přestupkem a trestným činem. Podrobněji je práce věnována trestnému činu ohrožení pod vlivem návykové látky. Na tento navazuje i závěrečná kapitola, která je zaměřena na ukládání trestů za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky (trestu odnětí svobody, zákazu činnosti, peněžitému trestu, obecně prospěšným pracím a domácímu vězení) a úvaze nad „nejvhodnějším“ trestem pro trestně odpovědného pachatele. Součástí této kapitoly je i zpracování provedené výzkumné sondy, kdy jsem zkoumala, jaké tresty jsou ukládány nejčastěji vybranými okresními soudy ČR za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky.

¹ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy v dopravě*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 11-12.

Při zpracování diplomové práce jsem čerpala především z monografií, odborných článků, rozhodnutí soudů, vnitřních předpisů PČR a některé zajímavé informace a poznatky mají původ v internetových zdrojích. Práce je obohacena o statistické údaje. Je nutno podotknout, že problematice trestných činů v silniční dopravě není věnována bohatá literatura.

Práce si klade za cíl upozornit na nedostatky v právní úpravě při postihování řidičů motorových vozidel, u nichž jsou přítomny drogy a zamyslet se nad tím, jak naplnit smysl a účel ukládaného trestu pachateli, který se dopustil přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky v silniční dopravě. Práce vychází z právní úpravy účinné ke dni 1. 1. 2018.

1 Trestná činnost v dopravě

Být držitelem řidičského oprávnění je dnes téměř povinností. Statistiky uvádějí, že k 31. 12. 2017 bylo v ČR evidováno 7 440 295 držitelů řidičských průkazů skupiny B a 7 797 202 držitelů všech skupin (tj. řidičů, kteří mají evidováno alespoň jedno platné a neblokované řidičské oprávnění).² Trestná činnost v dopravě se tak dotýká široké škály osob. A bez nadsázky lze říci, že téměř každý může být pachatelem či obětí protiprávního jednání spáchaného v dopravě.

Pojem dopravní kriminalita či trestná činnost v dopravě není nikterak definován. V praxi jsou takto označeny trestné činy, k nimž dochází při pohybu vozidla, a které zpravidla souvisejí se způsobením dopravní nehody nebo nebezpečím jejího způsobení, kdy především z nedbalosti dochází ke vzniku následků na zdraví, životě či majetku, a dále ty trestné činy, jež přímo ohrožují bezpečnost dopravy, nebo jimiž se zvyšuje nebezpečí v souvislosti s dopravou již vyvolané.³ Trestným činům spáchaných v dopravě není věnována samostatná hlava ve zvláštní části trestního zákona. K nejčastěji páchaným trestným činům v dopravě řadíme ohrožení pod vlivem návykové látky § 274 TZ, usmrcení z nedbalosti § 143 TZ, ublížení na zdraví § 146 TZ (ublížení na zdraví z nedbalosti § 148 TZ), těžké ublížení na zdraví § 145 TZ (těžké ublížení na zdraví z nedbalosti § 147 TZ), obecné ohrožení § 272 TZ (obecné ohrožení z nedbalosti § 273 TZ), maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání § 337 TZ. K méně častým lze zařadit například neoprávněné užívání cizí věci § 207 TZ, neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku § 151 TZ, poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení § 275 TZ (poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení z nedbalosti § 276 TZ), pojistný podvod § 210 TZ a vraždu § 140 TZ.⁴

1.1 Základní pojmy

Na úvod diplomové práce je vhodné vymezit základní pojmy, které se vztahují k problematice trestných činů spáchaných v dopravě, a to pojmy trestný čin, dopravní nehoda, silniční doprava a droga, resp. návyková látka.

² Údaje poskytnuty na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ze dne 26. února 2018.

³ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1139 - 1140.

⁴ VETEŠNÍK, Pavel a kol. *Dopravní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 628.

1.1.1 Trestný čin

Základem pro trestní odpovědnost je spáchání trestného činu. Legální definici nalezneme v ustanovení § 13 odst. 1 TZ. U mladistvého nazýváme trestný čin proviněním. Trestní zákon je založen na formálním pojetí trestného činu, které je usměrňováno zásadou subsidiarity trestní represe (hmotněprávní korektiv) a procesněprávní možností státního zástupce odložit věc z důvodu neúčelnosti před zahájením trestního stíhání, resp. zastavit trestní stíhání z důvodu neúčelnosti.⁵

Zásada subsidiarity trestní represe je upravena v § 12 odst. 2 TZ a vyjadřuje myšlenku, že trestní právo je krajním prostředkem. Trestní právo může být aplikováno jen tehdy, nepřichází-li užití jiných prostředků právního řádu v úvahu, neboť již byly vyčerpány nebo jsou zjevně neúčinné.⁶

1.1.2 Dopravní nehoda

Klíčovým pojmem problematiky trestných činů v dopravě je dopravní nehoda. „*Událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.*“⁷ Ne každá událost, která nastane při provozu vozidla v dopravě, je dopravní nehodou. Je zapotřebí, aby k ní došlo na pozemních komunikacích, kde platí v celém rozsahu pravidla silničního provozu. Dále musí dojít k reálné škodě na životě, zdraví nebo majetku. A konečně tento škodlivý následek je v příčinné souvislosti s nehodou.⁸

K základním znakům dopravní nehody je řazena také nepředvídatelnost. Ve většině případů žádný z účastníků nejedná s úmyslem způsobit dopravní nehodu. Určit, které okolnosti jsou pro účastníky silničního provozu předvídatelné, a které už nikoliv, není v mnoha případech jednoduché. Z hlediska trestněprávního jde o důležitý znak mající význam pro naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty (viz níže zásada omezené důvěry v dopravě).⁹

Za dopravní nehodu lze považovat i situaci, kterou řidič nemůže žádným způsobem ovlivnit, např. cestující neočekávaně vyskočí z jedoucího vozidla.¹⁰ Převážná většina nehod je

⁵ JELÍNEK, Jiří. Pojem trestného činu a kategorizace trestných činů. *Bulletin advokacie*, 2009, č. 10, s. 36 – 42.

⁶ Usnesení ze dne 31. května 2016, sp. zn. 6 Tdo 201/2016

⁷ ZPPK, 47 odst. 1

⁸ KOPECKÝ, Zdeněk. *Občan a dopravní nehoda*. 1. vydání. Praha: Prospektrum, 1998, s. 8 - 11.

⁹ PORADA, Viktor a kol. *Silniční dopravní nehoda v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2000, s. 101 - 105.

¹⁰ KOVALČÍKOVÁ, Daniela, ŠTANDERA, Jan. *Zákon o provozu na pozemních komunikacích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 119 - 121.

způsobena nezodpovědným chováním účastníků silniční dopravy.¹¹ Jako jednu z hlavních příčin nehod lze bez váhání označit nepřiměřenou rychlost řidiče dopravního prostředku, která má velmi často za následek usmrcení osob (169 úmrtí z důvodu nepřiměřené rychlosti v roce 2017).¹² Jako další příčiny nehod lze uvést nesprávné předjíždění, nedání přednosti v jízdě, špatný technický stav vozidla, telefonování za jízdy, nepoužití bezpečnostních pásů. Častým viníkem dopravních nehod jsou bohužel osoby, které usedají za volant po požití alkoholu či jiné návykové látky.¹³

Poměrně častým jevem je tzv. vybržd'ování jiného účastníka silničního provozu. Ve většině případů bylo takové jednání právně kvalifikováno jako trestný čin poškození cizí věci dle § 228 TZ nebo obecné ohrožení dle § 272 TZ, čímž se zabýval i Nejvyšší soud v usnesení ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 6 Tdo 1027/2012. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí vyslovil myšlenku i jiné právní kvalifikace. „*Prudké a bezdůvodné snížení rychlosti vozidla řízeného pachatelem, které je učiněno v úmyslu vytrést řidiče vozidla jedoucího za ním, a které vedlo či mohlo vést k dopravní nehodě, naplňuje za splnění i ostatních zákonných podmínek znaky pokusu trestného činu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 TZ.*“¹⁴ Právně kvalifikovat vybržd'ování jako pokus trestného činu ublížení na zdraví s sebou přináší celou řadu nesrovnalostí. Jako hlavní je konstrukce nepřímého úmyslu. Je otázkou s čím vším má být osoba, která vybržd'uje srozuměna a jako další, proč právě pokus TČ ublížení na zdraví? Judikatura v této otázce není konstantní. Jako možné řešení se nabízí zařazení nové skutkové podstaty popisující právě takové jednání.¹⁵

Následující tabulky zaznamenávají deset nejčastějších příčin nehod řidičů motorových vozidel a deset nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel v roce 2017 v celé ČR. Ve všech případech jde o vědomé jednání řidičů dopravních prostředků, kdy porušují pravidla silničního provozu. Na první tři nejtragičtější příčiny celkem připadá téměř 1/3 z celkového počtu usmrcených osob.¹⁶

¹¹ PORADA, Viktor a kol. *Silniční dopravní nehoda v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2000, s. 101 – 106.

¹² Policejní prezídium České republiky. *Statistika nehodovosti* [online]. policie.cz, 5. ledna 2018 [cit. 10. února 2018]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

¹³ Tamtéž

¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2012, sp. zn. 6 Tdo 1027/2012

¹⁵ VUČKA, Jan. *Vybržd'ování a trestněprávní paradoxy* [online]. epravo.cz, 19. ledna 2018 [cit. 10. února 2018]. Dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/vybrzdovani-a-trestnepravni-paradoxy-106924.html>.

¹⁶ Policejní prezídium České republiky. *Statistika nehodovosti* [online]. policie.cz, 5. ledna 2018 [cit. 10. února 2018]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

Tabulka 1: Deset nejčtetnějších příčin nehod řidičů motorových vozidel v roce 2017

	Nejčtetnější příčiny nehod řidičů motorových vozidel	Počet nehod
1	Řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	16 901
2	Nesprávné otáčení nebo couvání	9 021
3	Nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem	8 106
4	Jiný druh nesprávné jízdy	7 830
5	Nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	6 741
6	Nezvládnutí řízení vozidla	4 774
7	Nedání přednosti upravené dopravní značkou „DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ!“	4 176
8	Vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu	3 990
9	Nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	3 972
10	Vjetí do protisměru	2 738

Tabulka 2: Deset nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel v roce 2017

	Nejtragičtější příčiny nehod řidičů motorových vozidel	Usmrceno osob
1	Nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	70
2	Řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	65
3	Vjetí do protisměru	61
4	Nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	47
5	Nezvládnutí řízení vozidla	22
6	Nepřizpůsobení rychlosti vlastnostem vozidla a nákladu	22
7	Jiný druh nesprávné jízdy	19
8	Nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ!"	19
9	Nedání přednosti chodci na vyznačeném přechodu	18
10	Jiný druh nepřiměřené rychlosti	13

1.1.3 Silniční doprava

Definici pojmu najdeme v zákoně o silniční dopravě. „*Silniční doprava je souhrn činností, jimiž se zajišťuje přeprava osob (linková osobní doprava, kyvadlová doprava, příležitostná osobní doprava, taxislužba), zvířat a věcí (nákladní doprava) vozidly, jakož i přemísťování vozidel samých po dálnicích, silnicích, místních komunikacích a veřejně přístupných účelových komunikacích a volném terénu.*“¹⁷ Zákon člení silniční dopravu na dvě základní skupiny, a to dopravu pro vlastní potřebu a dopravu pro cizí potřebu (§ 2 odst. 2 a odst. 3 ZoSD). V obou případech je silniční doprava provozována za účelem podnikání. Provozování silniční dopravy bezúplatně a pro soukromé účely FO zákon neupravuje.¹⁸

Pokud bychom na silniční dopravu nahlíželi obecněji a nevnímali ji pouze jako činnost, jak je tomu v zákoně o silničním provozu, tak je nutné přihlédnout i k pojmu souvisejícímu, čímž je pozemní komunikace. Vymezení a členění nalezneme v zákoně o pozemních komunikacích. Pozemní komunikací je: „*dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci, včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti.*“¹⁹

1.1.4 Droga

Pojem droga pochází z arabského slova „durana“ neboli léčivo. Ve stanovisku Světové zdravotnické organizace z roku 1969 nalezneme velmi široké vymezení. Za drogu je pokládána jakákoliv látka, která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí.²⁰ Termín droga však náš právní řád nezná, namísto něj používá pojem návyková látka. Do českého trestního práva byl pojem návyková látka zaveden až v roce 1990.²¹ Legální definici nalezneme v § 130 TZ, resp. demonstrativní výčet látek, které lze označit jako návykové. Rozumí se jimi alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.²² Legální vymezení najdeme také v zákoně o návykových látkách. „*Návykovými látkami se rozumí omamné látky, psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 nařízení vlády o seznamu návykových látek.*“²³ A konečně pojem návyková látka je upraven také v zákoně o ochraně zdraví před škodlivými účinky

¹⁷ ZoSD, § 2 odst. 1

¹⁸ KOČÍ, Roman, KUČEROVÁ, Helena. *Silniční právo*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 362.

¹⁹ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 1

²⁰ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI, 2008, s. 426 – 429.

²¹ Tamtéž.

²² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1380 – 1381.

²³ Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 2

návykových látek, kde se návykovou látkou rozumí: „*alkohol, tabák, omamné a psychotropní látky a jiné látky s psychoaktivními účinky, jejichž užívání může vést nebo se podílet na vzniku a rozvoji duševních poruch a poruch chování.*“²⁴

Alkoholickým nápojem se rozumí nápoj obsahující více než 0,5 % objemových etanolu.²⁵ Omamnými látkami jsou takové látky, u nichž je nebezpečí chorobného návyku a vzniku psychických změn (kokain, morfium, heroin, aj.). Psychotropními látkami jsou látky ovlivňující psychiku člověka (amfetamin, efedrin, aj.). Za ostatní látky se považují čtené látky běžně používané zejména v domácnosti, ve zdravotnictví nebo v průmyslu (ředidla, činidla, náplně hasicích přístrojů, rajský plyn, aj.) za podmínky, že jsou způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka a jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.²⁶

Pokud bychom chtěli zmapovat vývoj drogové scény, je potřeba zohlednit historické a společenské souvislosti. Před rokem 1990 byly klasické drogy užívány poměrně ojedinele z důvodu silné sociální kontroly, omezeného pohybu přes hranice. I přesto, že přes naše území vedla tranzitní drogová přeprava.²⁷ Nelegální obchodování s drogami bylo činností rozšířenou především v Praze a větších městech. Rok 1989 s sebou přináší změnu charakteru drogové scény, už nejsou produkovány jen pro vlastní potřebu, ale rozšiřuje se obchodování s nimi. Především v důsledku vyšší propustnosti státními hranicemi, kvalitnímu chemickému průmyslu, roli sehrála i vzrůstající životní úroveň části obyvatelstva, která přinášela finanční prostředky pro experimentování s drogami.²⁸

1.2 Charakteristické znaky trestných činů spáchaných v dopravě

V této podkapitole budou charakterizovány trestné činy v dopravě dle znaků skutkové podstaty – objektu, objektivní stránky, subjektivní stránky a pachatele trestného činu.

1.2.1 Objekt

Objekt trestného činu zpravidla definujeme jako společenské vztahy, zájmy a hodnoty chráněné trestním zákoníkem.²⁹ Jako hlavní chráněný zájem, který je společným pro všechny trestné činy páchané v dopravě, můžeme označit bezpečnost v silniční dopravě, především

²⁴ Zákon č. 65/ 2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, § 2 písm. a)

²⁵ Zákon č. 65/ 2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, § 2 písm. f)

²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2009, sp. zn. 3 Tdo 392/2009

²⁷ ZEMAN, Petr a kol. *Vybrané aspekty drogové problematiky z pohledu občanů*. 1. vydání. Praha: IKSP, 2011, s. 33.

²⁸ MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. 1. vydání. Praha: Grada, 2013, s. 30.

²⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 166.

dodržování pravidel silničního provozu. Závažné následky se však velmi často objevují i na nejdůležitějších hodnotách chráněných trestním zákonem, a to lidském životě a jeho zdraví.³⁰

Dopravní nehody se promítají nejen v sociální oblasti, ale také v ekonomické. Přináší mimořádně vysoké ekonomické ztráty pro celou společnost (zdravotní náklady, administrativní a vzniklé hmotné škody). Ekonomické ztráty již od roku 1993 mapuje Centrum dopravního výzkumu. Např. za rok 2009 byla souhrnná reálná výše celospolečenské ztráty z dopravních nehod v ČR 57,7 mld. Kč.³¹

1.2.2 Objektivní stránka

Dalším prvkem skutkové podstaty trestného činu je objektivní stránka. Ta nám charakterizuje trestný čin z jeho vnějšího pohledu, či-li způsob spáchání trestného činu a jeho následky. K obligatorním znakům objektivní stránky trestného činu řadíme jednání, následek a příčinnou souvislost (neboli kauzální nexus) mezi jednáním a následkem. K fakultativním znakům patří zejména místo a čas jednání, jeho účinek, hmotný předmět útoku, použitý prostředek ke spáchání TČ, aj.³² Řešení příčinné souvislosti při dopravních nehodách je jednou z nejdůležitějších otázek z hlediska posouzení trestní odpovědnosti pachatele. Pouhý kauzální nexus mezi protiprávním jednáním pachatele a způsobeným následkem k trestní odpovědnosti pachatele nestačí, vývoj příčinné souvislosti musí být zahrnut zaviněním alespoň v hrubých rysech. Osoba tedy může být trestně odpovědná pouze, pokud svým jednáním následek skutečně způsobila. Zejména u dopravních nehod je každý následek výsledkem mnoha příčin. Každé jednání, bez kterého by následek nebyl nastal, není stejně důležitou příčinou následku.³³

Základem příčinného vztahu mezi relevantním jednáním a následkem je teorie podmínky (*conditio sine qua non*), dle níž zjišťujeme, jestli by daný následek (účinek) v jeho konkrétní podobě nastal, pokud by se určité jednání odmyslelo anebo by nastal, ale podstatně jinak než nastal v konkrétním případě. Řidič, který je pod vlivem návykové látky způsobí havárii a ublížení na zdraví jinému (§ 274 odst. 1, odst. 2 písm. a) TZ). Pokud by však řidič nebyl ovlivněn, k následku by nedošlo, jízda pod vlivem návykové látky tak byla příčinou následku. Teorie podmínky bude naplněna i v případě, když řidič ve stavu vylučující

³⁰ VETEŠNÍK, Pavel a kol. *Dopravní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 628.

³¹ BESIP. *Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011-2020* [online]. ibesip.cz, [cit. 5. prosince 2017]. Dostupné na <<http://www.ibesip.cz/cz/besip/strategicke-dokumenty/narodni-strategie-bezpecnosti-silnicniho-provozu/nsbsp-2011-2020>>.

³² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 175.

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. února 2002, sp. zn. 3 Tz 317/2001

způsobilost, řídí za zhoršených silničních podmínek a dojde k řetězovému nárazu vozidel. Můžeme říci, že k dopravní nehodě by došlo, i kdyby řidič nebyl ve stavu vylučující způsobilost. Je však nutné přihlédnout k tomu, že řidič byl pod vlivem návykové látky a jeho reakce nejsou tak pohotové, jako kdyby ovlivněn nebyl. K dopravní nehodě by tak zcela jistě došlo, i kdyby řidič nebyl pod vlivem návykové látky. Ale právě v důsledku návykové látky došlo k závažnějším následkům, reakce řidiče nejsou tak pohotové, aby včas dobrzdil.³⁴ Teorie podmínky zakládá příliš širokou odpovědnost a z toho důvodu je korigována zásadou umělé izolace jevů a gradace příčinné souvislosti. V příčinném vztahu je zapotřebí izolovat jednání v trestněprávním smyslu, trestněprávní příčinu a trestněprávní následek (zásada umělé izolace jevů). Příčiny následku mohou mít různý vliv na jeho stupeň. Je zapotřebí zjistit pouze ty okolnosti, které měly bezprostřední vliv na způsobení následku, neboť důležitost každého jednání působícího na vznik následku může být různá a je důležité, aby konkrétní jednání pachatele bylo pro způsobení následku příčinou dostatečně významnou (zásada gradace příčinné souvislosti).³⁵

Následek trestných činů v silniční dopravě se projeví v porušení nebo ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem (bezpečnost v silniční dopravě, život, zdraví, majetek). Toto porušení nebo ohrožení je způsobeno právě v důsledku řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky. Porucha je následkem např. u TČ usmrcení z nedbalosti § 143 TZ, ublížení na zdraví § 146 TZ, těžkého ublížení na zdraví § 145 TZ. K ohrožujícím TČ řadíme např. ohrožení pod vlivem návykové látky § 274 TZ nebo obecné ohrožení § 272 TZ.³⁶

1.2.3 Subjektivní stránka

Subjektivní stránka trestného činu obsahuje soubor znaků, které charakterizují psychiku pachatele ve vztahu k trestnému činu. Obligatořním znakem subjektivní stránky je zavinění.³⁷ U trestných činů spáchaných v dopravě se zavinění musí vztahovat k samotné dopravní nehodě, kdy řidič porušil povinnost uloženou mu zákonem o provozu na pozemních komunikacích, přičemž v příčinné souvislosti dojde k nějakému následku. Nejčastější formou zavinění trestných činů v dopravě je nedbalost. Není však vyloučen ani úmysl přímý či nepřímý. U nedbalostních trestných činů musíme zkoumat, jestli byla u obviněného

³⁴ KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. 2.* vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 261 – 267.

³⁵ Usnesení ze dne 26. ledna 2006, sp. zn. 3 Tdo 1615/2005; obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2016, sp. zn. 15 Tdo 944/2015

³⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 6.* vydání. Praha: Leges, 2017, s. 184 – 189.

³⁷ Tamtéž, s. 218 – 219.

zachována potřebná míra opatrnosti. Míra opatrnosti je dána spojením hlediska objektivního a subjektivního. U objektivního vymezení má řidič povinnost dodržovat zvláštní předpisy (především zákon o provozu na pozemních komunikacích), případně zachovat obecně uznávané zásady rozumné opatrnosti. Subjektivním hlediskem lze rozumět, jakou míru opatrnosti je osoba schopna vynaložit v konkrétním případě.³⁸ O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně.³⁹ Zanedbání potřebné míry opatrnosti je třeba vyvodit z konkrétních skutkových okolností, které byly řádně zjištěny. Pokud je osoba uznána vinou nedbalostním trestným činem, musí být pečlivě zhodnoceny všechny okolnosti. Soudy při rozhodování musí zkoumat jak objektivní, tak subjektivní hledisko potřebné míry opatrnosti, tj. povinnost i možnost předvídat vznik trestněprávně relevantního následku.⁴⁰

S mírou opatrnosti a především s trestnými činy spáchanými v dopravě souvisí tzv. princip omezené důvěry. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 6 Tdo 143/2011 vymežil tuto zásadu následovně: „*zásada tzv. omezené důvěry v dopravě znamená, že řidič motorového vozidla může spoléhat na dodržení dopravních předpisů ostatními účastníky provozu na pozemních komunikacích, nevyplývá-li z konkrétní situace opak. Výjimkou z této zásady jsou případy, kdy ze situace v provozu na pozemních komunikacích vyplývá povinnost dbát zvýšené opatrnosti nebo s předstihem reagovat na situaci, aby bylo zabráněno kolizi (např. na komunikacích nebo v jejich blízkosti se pohybují děti, osoby těžce zdravotně postižené, přestárlé, zjevně volně pobíhající zvířata nebo to vyplývá z existence instalovaných dopravních značek). Důvodně spoléhat na to, že tito účastníci silničního provozu dodrží pravidla silničního provozu, může jen v případě, pokud z konkrétních okolností neplyne obava, že tomu tak nebude. Mohou však nastat situace, kdy i tito účastníci vytvoří řidiči svým náhlým neočekávaným a nepředvídatelným vstoupením do vozovky překážku, jež může být pro řidiče i objektivně nezvládnutelná. V takovém případě řidič neodpovídá za vzniklý protiprávní následek.*“⁴¹ Při řízení dopravního prostředku je koncentrace na jízdu a předvídatelnost zcela na místě. Po řidiči však nelze samozřejmě požadovat, aby předvídal okolnosti, které se mohou jevit v dané situaci jako vysoce nepravděpodobné a od účastníků silničního provozu neočekávané. Řidiči by měli dbát zvýšené pozornosti hlavně v místech, kde se koncentruje více osob (např. nádraží, obchodní

³⁸ VETEŠNÍK, Pavel a kol. *Dopravní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 631– 632.

³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. září 2001, sp. zn. 3 Tz 182/2001

⁴⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. III. ÚS 2065/15

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2011, sp. zn. 6 Tdo 143/2011

centra, aj.) a především tam, kde se vyskytují děti (v blízkosti dětských hřišť, škol). Posouzení, co vše je pro řidiče předvídatelné, je otázkou konkrétní nastalé dopravní situace.

1.2.4 Pachatel

Specifičnost této trestné činnosti lze vyzorovat také u pachatele. „*Pachatelem trestného činu je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.*“⁴² Dále musí být naplněny také obecné znaky (věk, přičetnost, v případě mladistvých rozumová a mravní vyspělost).⁴³ Potencionální okruh možných pachatelů je velmi široký. Ke vzniku dopravní nehody v mnoha případech stačí zlomek vteřiny, kdy musí řidič, co nejlépe vyhodnotit situaci a zachovat se tak, aby následky byly co nejmenší. Roli zde sehrávají také předchozí řidičské zkušenosti. Je často vytýkáno, že právě mladí a nezkušení řidiči jsou rizikovým faktorem. Řidiči motorových vozidel s délkou praxe do 2 let způsobili v roce 2011 téměř třetinu všech dopravních nehod.⁴⁴ Což představuje poměrně velkou část. V rámci prevence a snižování počtů dopravních nehod by se na řidičské nováčky mělo soustředit, přes značné snahy se doposud nepodařilo do našeho právního řádu začlenit institut řidičáku na zkoušku nebo jiného opatření, které by bylo cíleno právě na tuto skupinu řidičů.

Ve většině případů však půjde o pachatele bez kriminální minulosti, bez zjevných fyzických a psychických deviací, kteří se dopustí protiprávního jednání v důsledku nepozornosti nebo nepřizpůsobení jízdy technickému stavu vozovky. Opomíjet ale nelze řidiče, kteří jsou při jízdě lehkomyšní, agresivní a velmi často hazardují jak s životem svým, tak i s životy ostatních účastníků silniční dopravy.

⁴² TZ, § 22

⁴³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 196 – 202.

⁴⁴ ČSÚ. *Mladí a nezkušení řidiči jsou rizikový faktor nehodovosti* [online]. czso.cz, říjen 2014 [cit. 5. prosince 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/documents/10180/20534694/32025414a10.pdf/4a398a84-f0d3-403f-8f61-c36a7a274189?version=1.0>>.

2 Drogy v dopravě

V posledních letech se zvyšuje obliba v užívání nealkoholových návykových látek. Což se samozřejmě odráží také v silniční dopravě, kdy dochází ke zvyšování počtu řidičů pod vlivem těchto látek (viz tabulka č. 3). V první polovině 20. století byl v Evropě nejvíce rozšířen kokain a heroin. V současné době se do popředí dostává metamfetamin, ze zdravotního hlediska velmi škodlivá droga, ale z hlediska nelegálního jde o velmi výnosnou a žádanou drogu.⁴⁵ Což potvrzuje i studie Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Ta analyzuje odpadní vody ve vybraných městech napříč celou Evropou. Soustředí se na odhalování zbytků kokainu, amfetaminu a metamfetaminu. České Budějovice a Brno se umístily na třetím a čtvrtém místě v tabulce vybraných měst s vysokým obsahem metamfetaminu v odpadních vodách. Vedle nich se v první desítce objevilo i několik německých měst ležících blízko českých hranic.⁴⁶

Trh s drogami je velmi dynamický a obchodníci se snaží, co nejrychleji reagovat na poptávku a vymýšlet stále nové syntetické látky. Roli hraje především cena, podmínky k pašování, nové právní normy, ale i klimatické podmínky.⁴⁷

Následující tabulka zaznamenává počet dopravních nehod řidičů, kteří byli pod vlivem drog či léků v letech 2005 až 2017. Z tabulky je zcela patrný každoroční nárůst počtu dopravních nehod (od roku 2005 do roku 2015), jejímž viníkem jsou právě drogy. Klesající tendence lze vidět až v posledních dvou letech. V roce 2016 klesl počet dopravních nehod o 50 ve srovnání s rokem předcházejícím. Snižování pokračovalo i v roce následujícím. Kdežto počet řidičů ovlivněných alkoholem s několika výjimkami má klesající charakter.⁴⁸

⁴⁵ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 27 - 29.

⁴⁶ *Česko, země pervitinu? Splašky prozradily oblíbenost drogy v ČR i příhraničí* [online]. novinky.cz, 8. března 2018 [cit. 10. března 2018]. Dostupné na <<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/465652-cesko-zeme-pervitinu-splasky-prozradily-oblibenost-drogy-v-cr-i-prihranici.html>>.

⁴⁷ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 27-29.

⁴⁸ *Statistika nehodovosti*. Dostupná na <<http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>>.

Tabulka č. 3 - Počet dopravních nehod a počet ovlivněných řidičů

Rok	Celkový počet dopravních nehod	Drogy + léky	Alkohol
2005	199 262	51	7 487
2006	187 965	55	6 118
2007	182 736	70	6 802
2008	160 376	109	6 602
2009	74 815	129	4 992
2010	75 522	176	4 336
2011	75 137	166	4 504
2012	81 404	181	4 175
2013	84 398	244	4 686
2014	85 859	260	4 597
2015	93 067	301	4 544
2016	98 864	251	4 385
2017	103 821	231	4 251

2.1 Vliv vybraných drog na řidiče dopravního prostředku

2.1.1 Metamfetamin

Metamfetamin (známější spíše pod názvem pervitin) patří do skupiny stimulačních návykových látek, které mají povzbudivý účinek na centrální nervový systém. Poprvé byl pervitin syntetizován v Japonsku v roce 1919. Ve dvacátých a třicátých letech se rovněž rozšířil ve Velké Británii, kde byl předepisován na deprese a jiné poruchy nálad. Pro jeho stimulační účinky získával oblibu mezi studenty. Již v této době však vyšly najevo také negativní účinky, které dlouhodobé užívání této látky přináší (hypertenzi, depresi, závislost a duševní potíže). Ve čtyřicátých letech se užití rozšířilo především mezi vojáky, kdy byl podáván německým vojákům ke zvýšení výkonu a koncentraci proto také přezdíváný jako „čokoláda pilotů“ nebo „sůl pilotů“.⁴⁹

Díky metamfetaminu je ČR velmi známá v celé Evropě. Od sedmdesátých let tvoří nelegální výroba a užívání metamfetaminu zásadní část drogového problému. Extrahován je

⁴⁹ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 29 - 35.

z volně prodejných léčiv (Modafen, Nurofen, Cyrus, Paralen plus, atd.). V rámci snahy snížení výroby metamfetaminu došlo v květnu 2009 k opatření, kdy se zavedla evidence o počtu prodaných léčiv, ze kterých byl vyráběn. To však výrobce drog nezastavilo a prekurzor si začali opatřovat v zahraničí.⁵⁰

Národní odhad počtu problémových uživatelů metamfetaminu⁵¹ v roce 2016 se v České republice pohybuje mezi 33,7 - 34,9 tis. uživateli.⁵² Nejvíce je rozšířen především u mladší populace. Pod vlivem této látky se uživatel může dostat do transu, roztřesenosti, neklidu a nervozity. Řidič ovlivněn touto drogou je na silnici velmi nebezpečný, jeho jízda nemá žádných zábran. Po intoxikaci se osoba stává více sebevědomá až agresivní, nabuzena energií, necítí bolest a realita je pro ni velmi zkreslená. Nebezpečí spočívá v nepředvídatelnosti jednání takové osoby. Řidič přeceňuje své schopnosti k řízení motorového vozidla a ztrácí smysl pro realitu. Vlivem metamfetaminu také dochází ke zhoršení reakce na světlo v důsledku rozšířených zornic, což se může projevit při jízdě v noci nebo oslněním přímým sluncem.⁵³ Prokázání metamfetaminu v krvi lze od poslední dávky cca do dvaceti čtyř hodin, za to v moči až po dobu tří dnů.⁵⁴

2.1.2 Marihuana

Již v 16. století před naším letopočtem využívali Egypťané marihuana jako lék proti bolesti hlavy. S marihuanou je nejvíce spojeno město Amsterdam a s ním tzv. *coffee shops* (obchody, ve kterých se prodává marihuana a produkty obsahující THC). V Nizozemí byla prosazována drogová politika, která striktně oddělovala měkké a tvrdé drogy. Tolerancí malého množství marihuany a přísnějšími tresty za drogy tvrdé si kladli za cíl snížit počet uživatelů tvrdých drog. V posledních letech však byla přijata represivnější opatření i zde a došlo ke snížení množství, které lze zakoupit a kupujícími by měli být už jen místní obyvatelé.⁵⁵

⁵⁰ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 29.

⁵¹ Národní odhad počtu problémových uživatelů je prováděn multiplikační metodou za použití dat o počtu klientů nízkoprahových programů, odhady se provádí pro jednotlivé kraje.

⁵² *Odhad počtu problémových uživatelů pervitinu a opioidů*. Dostupné na <<https://www.drogy-info.cz/drogova-situace-2016/32594-problemove-uzivani-drog-2016/32594-odhady-poctu-problemovych-uzivatelu-drog-2016/32594-odhad-poctu-problemovych-uzivatelu-pervitinu-a-opioidu-2016/>>.

⁵³ ŠVARC, Jiří. Alkohol a drogy při řízení motorového vozidla a posouzení schopnosti je řídit. *Psychiatrie pro praxi*, 2014, č. 3, s. 129 – 133.

⁵⁴ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 95.

⁵⁵ NOVÁK, Pavel, JELÍNKOVÁ, Tereze. *Nizozemsko zakázalo prodej marihuany cizincům, výjimku má Amsterdam* [online]. rozhlas.cz, 1. ledna 2013 [cit. 16. listopadu 2017]. Dostupné na <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/nizozemsko-zakazalo-prodej-marihuany-cizincum-vyjimku-ma-amsterdam_201301011226_tjelinkova> .

V ČR je konopí také pěstováno, a to technické, které je využíváno především v průmyslu a stavebnictví. Pěstuje se zde samozřejmě také konopí, které je nelegální a obsahuje THC nad 0,3 %. Pěstovat marihuanu lze v domácích podmínkách, ale stále častěji se setkáváme s mnohem sofistikovanějším způsobem, kdy jsou využívány objekty, které je napřed nutno upravit tak, aby se rostlinám dařilo. Úpravy spočívají např. ve vytvoření tepla několikasetwattovými zářivkami, pořízení aluminové fólie na stěny, náležitého zavlažovacího systému. Pořizovací náklady na takto vybavené vnitřní prostory k pěstování jsou sice vysoké, ale zisky ze sklizní jsou mnohonásobně vyšší. Obsah THC v takto vypěstovaných rostlinách může dosahovat až 25 %.⁵⁶ Tyto pěstírny představují pro své blízké okolí celou řadu nebezpečí, zejména jedovaté výpary, požáry vzniklé zkraty na neodborně provedených zásazích na elektrickém vedení, narušení statiky domu při stavebních úpravách, opomíjet nelze ani škody vzniklé na životním prostředí. Národní protidrogová centrála se soustředí na odhalování pěstíren konopí a varen pervitinu v celé ČR.⁵⁷

Tato droga je oblíbená u široké škály obyvatelstva. Stále častěji se s marihuanou setkávají nezletilé děti ve věku pod patnáct let. Oblibu má také u generace 18-30 let, své příznivce nalezneme i u generací ještě starších. Z čehož jasně vyplývá, že uživatelé marihuany jsou velmi často také osoby držící řidičský průkaz, potažmo budoucí držitelé řidičského oprávnění. Pokud tito řidiči nekombinují marihuanu s alkoholem, tak ve většině případů odhalení být ani nemusí, neboť při policejní kontrole provádí policie většinou pouze dechovou zkoušku na alkohol. Intoxikovaný řidič by musel na sebe upozornit jinými indiciemi (chováním, nesrozumitelnou komunikací, agresivitou, rozšířenými zornicemi, aj.).

Bezprostředně po intoxikaci u osoby přicházejí pocity euforie (lehkomyšlnost, družnost), po odeznění prvotních radostných stavů může docházet k halucinacím, paranoidním stavům, depersonalizaci, poruše paměti a myšlení, prostorového a časového vnímání, úzkostem, depresím, závratím. Řidič se může cítit ospale, dochází také ke změně zrakového a sluchového vnímání (dvojité vidění, světloplachost, zarudlé spojivky), reakce jsou značně zpomalené (zhoršená koordinace pohybů, prodlužuje se reakční čas), nepozorností může docházet k porušování pravidel silniční dopravy, nedůvodně mění rychlost a odchyluje se z přímého směru.⁵⁸ Takovým způsobem jízdy se řidič stává nebezpečným, ohrožuje jak život svůj, tak životy ostatních účastníků silniční dopravy. Aktivní THC z krve

⁵⁶ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 37.

⁵⁷ KUDLÁČKOVÁ, Barbora. *Mapa varen a pěstíren* [online]. Policie.cz, 1. listopadu 2016 [cit. 10. února 2018]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/mapa-varen-a-pestiren.aspx>>.

⁵⁸ ŠVARC, Jiří. Alkohol a drogy při řízení motorového vozidla a posouzení schopnosti je řídit. *Psychiatrie pro praxi*, 2014, č. 3, s. 129 – 133.

lze dokázat jen ve velmi krátké době po dávce, pokud byla dávka větší, tak citlivou metodou je přítomnost zjištělná cca do šesti hodin. V moči lze přítomnost THC prokázat cca po dobu tří dnů od intoxikace.⁵⁹

2.1.3 Kokain

Kokain se získává z listů keře jménem koka pravá, která pochází z Jižní Ameriky. Z keře se trhají listy, které se následně suší. Čistý kokain byl poprvé izolován v 19. století jako bílý krystalický prášek bez zápachu. Byl používán jako anestetikum při prvních operacích. Později začal být zneužíván především v Severní Americe a poté i v Evropě, a to zejména mezi umělci.⁶⁰ Kokain byl vnímán a stále je jako droga luxusní. Uživatelé si tak často dokazují svou majetkovou nadřazenost nad uživateli jiných levnějších drog.⁶¹ V posledních letech však tato droga u nás stoupla v oblibě, jistě i z důvodu poklesu ceny (za 1 gram nyní zaplatíme přibližně od 1000 Kč). Kokain se užívá především šňupáním, při vstřebání nosní sliznicí nastupuje rychlý účinek drogy. Po užití působí kokain stimulačně na centrální nervový systém, navozuje pocit zvýšené výkonnosti, někdy až agresivity. Toto nabuzení trvá jednu až dvě hodiny, následuje utlumující fáze a s ní pocity podráždění, sešlosti a deprese. Pravidelní uživatelé trpí také psychózami, paranoidními stavy, halucinacemi, nechutenstvím. Takto intoxikovaný řidič se projevuje agresivní jízdou, překračováním dovolené rychlosti, řidič nevnímá hrozící nebezpečí a podceňuje situaci v silničním provozu. V utlumující fázi může řidič naopak usnout nebo způsobit nehodu v důsledku nepozornosti.⁶² Projevy jsou obdobné jako u řidičů intoxikovaných pervitinem. V krvi lze kokain detekovat v řádech několika hodin, kdežto v moči i dnů.⁶³

2.1.4 Amfetaminy

Amfetaminy se do ČR dováží především z Nizozemí, Polska, Slovenska. Bývají častou užívány na tanečních akcích (koncerty, festivaly, hudební kluby). Oblibu má tato droga především u mladší populace. Intoxikací dochází k intenzivnějšímu prožitku spojeného s hudbou. Uživatelé je velmi často kombinují společně s alkoholem. Tyto látky mají povzbuzující účinky, ovlivňují vnímání reality. Navozují pocity empatie, usnadňují

⁵⁹ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 96

⁶⁰ Tamtéž, s. 37 - 38.

⁶¹ HRUŠKA, Blahoslav. *Kokain: luxusní droga vyšších tříd a zlaté mládeže* [online]. lidovky.cz, 4. dubna 2015 [cit. 20. listopadu 2017]. Dostupné na <https://www.lidovky.cz/luxusni-droga-s-diskretni-lecbou-d4u-zpravy-domov.aspx?c=A150404_123506_in_domov_ele>.

⁶² BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 37 - 44.

⁶³ Tamtéž, s. 97.

navazování komunikace mezi lidmi, účinkem může být i příchod halucinací. U řidiče se po požití této drogy může dostavit úplná ztráta pozornosti, poruchy koordinace, sluchové a zrakové halucinace. Zvýšené sebevědomí řidiče dopravního prostředku se projevuje v rychlosti a razantnosti jízdy. Účinky jsou obdobné jako po užití metamfetaminu. Prokázání v krvi lze od poslední dávky cca do dvaceti čtyř hodin, za to v moči až po dobu tří dnů.⁶⁴

2.2 Nové syntetické drogy a léčiva

Na trh se dostávají stále nové a nové syntetické drogy označovány jako tzv. *legal highs* (*new psychoactive substances, research chemicals*, v USA se často používá také pojem *bath salts*),⁶⁵ Rada Evropské unie v červnu 1997 přijala tzv. Společný postup v oblasti nových syntetických drog. Soustředí se především na syntetické drogy, které nepodléhají kontrole dle mezinárodních úmluv. Na základě společného postupu byl vytvořen tzv. Systém včasného varování (Early Warning system), který koordinuje Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost (European Monitoring centre for Drugs and Drug Addiction) ve spolupráci s Europolem.⁶⁶ Problém je především v tom, aby tyto nové drogy byly včas mapovány, postihovány a společnost varována před jejich účinky. V posledních letech se nové syntetické drogy dostávají do Evropy především z Asie (konkrétně zejména z Číny a Indie). Pro uživatele jsou často lákavé nízkou cenou. Některé však mohou mít účinky silnější než například heroin.⁶⁷

Další problematickou skupinou jsou léky a léčiva, které mohou mít negativní vliv na pozornost řidiče. Mohou vyvolávat ospalost (analgetika, hypnotika, aj.), poruchy soustředění (uklidňující prostředky, léky proti depresím, aj.), narušení zraku (oční kapky, aj.).⁶⁸ Tyto informace nalezneme v příbalovém letáku. Ve většině případů jde o léky na předpis, kdy lékař má povinnost varovat pacienta před těmito účinky. Avšak i samotný pacient by se měl seznámit s vedlejšími účinky léku, které užívá, pokud je zároveň účastníkem silničního provozu. Nelze opomenout ani zdravotní stav řidiče, který usedá za volant. Negativní následky může mít neurologická nebo psychická onemocnění (nestabilní diabetes, kolísavý

⁶⁴ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy v dopravě*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 95.

⁶⁵ MRAVČÍK, Viktor a kol. Omamné a psychotropní látky jsou když ... - návrh legislativní definice omamných a psychotropních látek v ČR. *Trestněprávní revue*, 2016, č. 5, s. 111.

⁶⁶ PÁLENÍČEK, Tomáš, KUBŮ, Pavel, MRAVČÍK, Viktor. *Nové syntetické drogy. Charakteristika a hlavní rizika*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky, 2004, s. 26 – 27.

⁶⁷ ČT24. *V Česku se šíří nové levné drogy z Asie. Některé jsou silnější než heroin* [online]. ceskatelevize.cz 14. dubna 2014 [cit. 12. ledna 2018]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1754557-v-cesku-se-siri-nove-levne-drogy-z-asie-nektere-jsou-silnejsi-nez-heroin>>.

⁶⁸ KOPECKÝ, Zdeněk. *Občan a dopravní nehoda*. 1. vydání. Praha: Prospektrum, 1998, s. 29 – 31.

krvní tlak, poruchy zraku či sluchu, bolesti, mdloby, aj.) Při kombinaci léčiv a alkoholu jsou tlumivé účinky u řidiče ještě mnohonásobně vyšší.⁶⁹

2.3 Dílčí závěr

Seznam ilegálních omamných a psychotropních látek nalezneme v nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. Počet látek se neustále rozšiřuje právě v důsledku nových syntetických drog, které se vyskytují na trhu.⁷⁰ Za rok 2014 bylo na evropské úrovni zjištěno 101 nových psychotropních látek.⁷¹ Tento nárůst nových syntetických drog s sebou přináší celou řadu výzev pro ochranu veřejného zdraví a drogovou politiku do budoucna.⁷²

Ze statistických údajů je zřejmý jistý posun v počtech dopravních nehod způsobených návykovými látkami, kdy u řidičů ovlivněných alkoholem je možné sledovat pokles, zatímco u řidičů pod vlivem návykové látky naopak nárůst. A mnoho dalším řidičům, kteří usedají za volant ovlivnění drogou, toto jednání prochází, neboť kontroly policií jsou orientovány především na zjišťování přítomnosti alkoholu. Jako hlavní problémovou nelegální drogou je pro Českou republiku označen metamfetamin.⁷³

Lidé jsou však velmi vynalézaví a na trhu je tak možné zakoupit produkty, které jsou schopny odstranit z těla stopy po drogách např. passdrug testerů Kleaner. Ten je schopný bezprostředně po aplikaci obelhat test policie na drogy ze slin.⁷⁴ Z toho důvodu by měl policista v případě podezření ovlivnění řidiče návykovou látkou přistoupit k testování z potu řidiče, pokud test ze slin je negativní.

⁶⁹ *Prevence - Pozor na léky za volantem*. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/prevence-pozor-na-leky-za-volantem.aspx>>.

⁷⁰ CHOMYNOVÁ, Pavla, GROHMANNOVÁ, Kateřina. *Drogová situace v České republice v roce 2016* [online]. drogy-info.cz, květen 2017 [cit. 25. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.drogy-info.cz/publikace/zaostreno-na-drogy/2017-zaostreno/05-17-drogova-situace-v-ceske-republice-v-roce-2016/>>.

⁷¹ ČT24. *V Česku se šíří nové levné drogy z Asie. Některé jsou silnější než heroin* [online]. ceskatelevize.cz, 14. dubna 2016 [cit. 14. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1754557-v-cesku-se-siri-nove-levne-drogy-z-asie-nektere-jsou-silnejsi-nez-heroin>>.

⁷² EMCDDA. *New psychoactive substances in Europe. An update from the EU Early Warning System* [online]. emcdda.europa.eu, březen 2015 [cit. 25. listopadu 2017]. Dostupné na <http://www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/2015/new-psychoactive-substances_en>

⁷³ CHOMYNOVÁ, Pavla, GROHMANNOVÁ, Kateřina. *Drogová situace v České republice v roce 2016* [online]. drogy-info.cz, květen 2017 [cit. 25. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.drogy-info.cz/publikace/zaostreno-na-drogy/2017-zaostreno/05-17-drogova-situace-v-ceske-republice-v-roce-2016/>>.

⁷⁴ *Jak obelhat testy na marihuanu ze slin*. Dostupné na <<http://growmart.cz/oklamat-test-drogy-ze-slin-aneb-cele-funguje/>>.

3 Řízení motorového vozidla pod vlivem drog

Řízení motorového vozidla je činností, při které je zapotřebí plné koncentrace řidiče, aby mohl včas zareagovat na jakékoliv hrozící události. Ve výše uvedené kapitole jsem se zabývala tím, jak mohou vybrané drogy působit na řidiče dopravního prostředku, a jak se stávají nebezpečnými pro silniční provoz. Nyní bych se věnovala právní kvalifikaci řízení motorového vozidla pod vlivem nealkoholových návykových látek.

Řízením pod vlivem návykové látky se pachatel může dopustit jak přestupku, tak trestného činu. Stanovit hranici mezi jednáním, které je přestupkem, a kterým řidič již naplnil skutkovou podstatu trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky, činí v praxi značné potíže. Závísí především na druhu návykové látky a na ovlivnění řidiče touto látkou. OČTŘ musí určit, zda byl řidič návykovou látkou pouze ovlivněn nebo užil takové množství, že jeho schopnosti řídit motorové vozidlo byly již zcela vyloučeny. Na základě takového zjištění pak OČTŘ určí, jestli bude řidič stíhán pouze za dopravní přestupek podle § 125c odst. 1 písm. b) ZPPK či § 125c odst. 1 písm. c) ZPPK nebo přečin ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 TZ.⁷⁵

3.1 Ohrožení pod vlivem návykové látky

Ohrožení pod vlivem návykové látky je přečinem, který je řazen k trestným činům obecně nebezpečným a je upraven v § 274 TZ následovně: „*kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti*“. Jak vyplývá ze skutkové podstaty chráněným zájmem je především ochrana života, zdraví a majetku před ohrožením, které plyne z výkonu určitých činností pod vlivem návykové látky. Nebezpečí zde nemusí konkrétně hrozit, k naplnění postačuje pouhá možnost vzniku poruchy, hovoříme o tzv. abstraktně ohrožovacím trestném činu.⁷⁶ V případě řízení motorového vozidla není zapotřebí, aby došlo k ohrožení některého z chráněných objektů, řidič se dopouští trestného činu samotným počátkem své jízdy.⁷⁷

⁷⁵ ZIKMUND, Arnošt, PÍSEČKOVÁ, Magdaléna. *Přestupek nebo trestný čin – limitní hodnota THC vylučující schopnost řídit motorové vozidlo* [online]. epravo.cz, 22. března 2016 [cit. 10. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/prestupek-nebo-trestny-cin-limitni-hodnota-thc-vylucujici-schopnost-ridit-motorove-vozidlo-100685.html>>.

⁷⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 737 – 740.

⁷⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 16. prosince 1966, sp. zn. 8 Tz 82/66

Ve druhém odstavci § 274 nalezneme kvalifikované skutkové podstaty. Přísněji bude pachatel potrestán „způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek.“⁷⁸ Pojem „dopravní nehoda“ je upraven výše (viz kapitola první). „Jiná nehoda“ je pojmem širším a s dopravou nemusí vůbec souviset. Jinou nehodou je událost, která nastala v souvislosti s provozem určitého zařízení při jeho technickém nebo jiném využití (např. nehoda v lékařské laboratoři). A ještě širším pojmem je „havárie“, čímž se rozumí poškození technického celku, které vyžaduje opravu (např. havárie plynu, havárie bloku tepelné elektrárny, havárie jaderného reaktoru).⁷⁹ Ublížení na zdraví je upraveno ve výkladových pravidlech v § 122 trestního zákoníku, „ublížením na zdraví se rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření.“ Větší škodou se rozumí nejméně 50 000 Kč.⁸⁰ Další kvalifikovaná skutková podstata spočívá v tom „spáchá-li takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvlášť nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek.“⁸¹ Jde především o zaměstnání, u kterých je vyžadována zvýšená pozornost, schopnost správně vnímat a pohotově reagovat na vznikající situaci. A za typickou činnost ve smyslu přečinu dle § 274 TZ se považuje řízení motorového vozidla, které vyžaduje schopnost soustředění, správných a včasných vjemů a pohotových situací.⁸² Přísněji je trestána také recidiva.⁸³

K naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty je třeba úmyslu (§ 274 odst. 1 TZ). Kdežto k naplnění okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby postačuje u zavinění forma nedbalostní.

Následující tabulka zaznamenává počet pravomocně odsouzených FO za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 v letech 2010 - 2016. A dále, v kolika případech byl řidič motorového vozidla pod vlivem alkoholu a pod vlivem jiné návykové

⁷⁸ TZ, § 274 odst. 1, odst. 2 písm. a)

⁷⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 414 – 418. Obdobně ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2788 – 2799.

⁸⁰ TZ, § 138 odst. 1

⁸¹ TZ, § 274 odst. 1, odst. 2 písm. b)

⁸² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2788 – 2799.

⁸³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 737–740.

látky.⁸⁴ Ze statistických údajů je zřejmé, že počet odsouzených osob za tento přečin právě z důvodu přítomnosti jiných návykových látek než je alkohol rok od roku přibývá.

Tabulka č. 4 - Počet pravomocně odsouzených FO za TČ ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 v letech 2010-2016

	Celkový počet	Alkohol	Jiné návykové látky
2010	9 194	5 946	706
2011	12 117	8 154	757
2012	11 756	7 694	768
2013	11 755	7 222	1 064
2014	12 019	6 933	1 572
2015	13 000	6 810	2 158
2016	10 719	5 908	1 524

3.1.1 Stav vylučující způsobilost

K naplnění skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky musí být osoba ovlivněná do takové míry, kdy jedná ve stavu vylučující způsobilost, který si přivodila návykovou látkou. Není však zapotřebí takový stav, aby řidič upadal do bezvědomí, nebyl schopný chůze či komunikace.⁸⁵ Rozhodující je stupeň ovlivnění fyzických a psychických schopností návykovou látkou, nikoliv množství požití návykové látky.⁸⁶ Je zapotřebí přihlídnout vždy ke všem okolnostem daného případu, za nichž ke spáchání trestného činu došlo.

Pojem stav vylučující způsobilost není v zákoně definován, dotváří jej soudní judikatura. U řidičů motorového vozidla je stav vylučující způsobilost k řízení motorových vozidel od hranice 1 promile alkoholu v krvi, při této hodnotě dle poznatků lékařské vědy není žádný, tedy ani nadprůměrně disponovaný řidič motorového vozidla, schopen bezpečně řídit motorové vozidlo.⁸⁷ Hovoříme o tzv. absolutní nezpůsobilosti k řízení motorového vozidla. V konkrétních případech však může být řidič odpovědný za přečin dle § 274 TZ i

⁸⁴ *Statistika a výkaznictví*. Dostupné na <<https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickeho-listu.html>>.

⁸⁵ VÍTKOVÁ, Hedvika. *Ohrožení pod vlivem jiných návykových látek než alkoholu* [online]. epravo.cz, 16. února 2016 [cit. 18. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/ohrozeni-pod-vlivem-jinych-navykovych-latek-nez-alkoholu-100511.html>>.

⁸⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákon a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 414 – 415.

⁸⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. srpna 2007, sp. zn. 5 Tdo 874/2007

v případě, kdy hladina alkoholu je nižší než stanovená hranice 1 g/kg, pokud jsou schopnosti řídit motorové vozidlo sníženy v rozsahu předpokládaném § 274 TZ.⁸⁸ U jiných návykových látek než je alkohol takto stanovenou hranici nenalezneme. „*Jestliže pachatel řídil motorové vozidlo pod vlivem jiné návykové látky než alkoholu, musí být zjištěno nejen, o jakou návykovou látku jde, ale i množství a míra ovlivnění řidiče touto látkou. Pouhé zjištění, že řidič motorového vozidla byl v době řízení pod vlivem jiné návykové látky, než alkoholu ještě nepostačuje k tomu, abychom učinili závěr o tom, že je ve stavu vylučující způsobilost.*“⁸⁹ Obdobně v rozhodnutí ze dne 21. prosince 2016 NS zdůraznil to, že různé návykové látky působí na člověka odlišně, a proto je nutné v každém jednotlivém případě zkoumat, jakou měrou byla ovlivněna schopnost vykonávat pachatelem vykonávanou činnost.⁹⁰ Pokud však nelze stanovit druh, množství a míru ovlivnění takovou návykovou látkou v době řízení motorového vozidla jinak, tak bude zapotřebí odborného vyjádření či příbrání znalce z oboru toxikologie a dále znalce z oboru zdravotnictví (odvětví psychiatrie), který určí účinky u konkrétní osoby a zejména posoudí, do jaké míry působilo zjištěné množství návykové látky na pachatele. Neboť drogy působí na každou osobu jinak, roli sehrává více faktorů (pravidelnost užívání drog, koncentraci návykové látky, tělesná stavba osoby, aj.). Důkazem o míře ovlivnění mohou být např. svědecké výpovědi spolujezdců, policistů a lékařů, kteří prováděli klinické vyšetření, jakož i svědecké výpovědi o chování obviněného, eventuelně i o způsobu jeho jízdy.⁹¹

3.2 Přestupky spáchané v silniční dopravě

Pojem přestupek je definován v § 5 PŘZ jako „...*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“ Legální vymezení přestupku je založeno na formálně-materiálním pojetí, kumulativně musí být naplněny znaky formální, tak znak materiální a nesmí se zároveň jednat o TČ. Formální znaky jsou členěny na obecné (výslovné označení za přestupek v zákoně, protiprávnost, odpovědná osoba za přestupek, trestnost) a typové znaky (objekt,

⁸⁸ MOJŽÍŠ, Miroslav. *Alkohol za volantem a s ním související hmotněprávní důsledky* [online]. epravo.cz, 3. září 2015 [cit. 20. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/alkohol-za-volantem-a-s-nim-souvisejici-hmotnepravni-dusledky-98780.html>>.

⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. května 2010, sp. zn. 8 Tdo 449/2010

⁹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2016, sp. zn. 3 Tdo 1637/2016

⁹¹ VÍTKOVÁ, Hedvika. *Ohrožení pod vlivem jiných návykových látek než alkoholu* [online]. epravo.cz, 16. února 2016 [cit. 18. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/ohrozeni-pod-vlivem-jinych-navykovych-latek-nez-alkoholu-100511.html>>.

objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka). Materiálním znakem je společenská škodlivost.⁹²

ZPPK upravuje v § 125c odst. 1 písm. b) až d) tři skutkové podstaty, které souvisí s alkoholem a jinou návykovou látkou. Společným skupinovým objektem dopravních přestupků je bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, vyjadřující zájem společnosti na ochraně života a zdraví osob a ochraně osobního majetku. Objektivní stránka dopravních přestupků spočívá nejčastěji svou formou v porušení právního předpisu o bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.⁹³

3.2.1 Řízení vozidla po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky

První skutková podstata vztahující se k problematice návykových látek v dopravě je upravena v § 125c odst. 1 písm. b) ZPPK: „*fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem.*“ V této skutkové podstatě jsou postihovány dvě jednání, prvním z nich je řízení vozidla nebo jízda na zvířeti bezprostředně po požití alkoholu nebo užití jiné návykové látky. V tomto případě není rozhodující, do jaké míry byl řidič ovlivněn. V případě alkoholu, pokud správní orgán prokáže i marginální přítomnost v krvi obviněného z důvodu požití právě alkoholického nápoje, je bez dalšího naplněna tato skutková podstata (avšak s přihlédnutím k prováděným odpočtům).⁹⁴ Druhým postihovaným jednáním je řízení vozidla nebo jízda na zvířeti v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, pro kterou je řidič ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.⁹⁵ Podle § 5 odst. 2 písm. b) ZPPK: „*...v případě jiných návykových látek uvedených v prováděcím právním předpise se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, pokud její množství v krevním vzorku řidiče dosáhne alespoň limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.*“ Prováděcím předpisem je nařízení vlády účinné od 2. 4. 2014 č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného touto návykovou látkou. Přínos určení limitních hodnot ovlivnění je spatřován především z hlediska hospodárnosti a rychlosti, neboť

⁹² JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 47 - 70.

⁹³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. listopadu 2007, sp. zn. 5 As 42/2007

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. září 2010, č. j. 8 As 59/2010-78; usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. ledna 2014, č. j. 5 As 126/2011-68

⁹⁵ VETEŠNÍK, Pavel a kol. *Dopravní právo*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 224 – 230.

v případě návykových látek, které jsou uvedeny v nařízení vlády upravující limitní hodnoty, odpadá potřeba zpracování znaleckého posudku z oboru psychiatrie a postačují pouze výsledky toxikologických zjištění.⁹⁶

Tabulka č. 5 – Limitní hodnoty návykových látek v krevním vzorku

Návyková látka	Limitní hodnota návykové látky v krevním vzorku (ng/ml)
Delta-9-tetrahydrokanabinol (9-THC)	2
Methamfetamin	25
Amfetamin	25
3,4-Methylendioxyamfetamin (MDMA)	25
3,4-Methylendioxyamfetamin (MDA)	25
Benzoylekgonin	25
Kokain	25
Morfin	10

Ústavní soud se v minulém roce zabýval návrhem na zrušení předmětného nařízení vlády z důvodu rozporu se zásadou nullum crimen sine lege. Návrh ÚS odmítl a ve svém rozhodnutí uvádí: „nařízení vlády 41/2014 Sb. nestanovuje arbitrárně, jaké množství návykové látky považuje vláda za přípustné či nepřípustné, nýbrž na základě vědeckého poznání upravuje v souladu se zákonným zmocněním limitní hodnoty množství návykové látky v krevním vzorku, při jejichž dosažení se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou. Skutková podstata řízení pod vlivem návykové látky je zde stanovena přímo v zákoně o silničním provozu.“⁹⁷ V tomto případě nařízení vlády nijak neurčuje skutkovou podstatu přestupku a není tak na místě zrušení. Daný případ nelze ztotožňovat s rozhodnutím ÚS (Pl. ÚS 13/12), kterým došlo ke zrušení části ustanovení § 289 odst. 2 TZ, zmocňujícího vládu ke konkretizaci pojmu množství větší než malé. ÚS zdůraznil, že stanovení skutkové podstaty trestných činů náleží pouze zákonodárci.⁹⁸

⁹⁶ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy v dopravě*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 115 – 120.

⁹⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 10. května 2017, sp. zn. IV. ÚS 891/17

⁹⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 23. července 2013, sp. zn. Pl. ÚS 13/12

Pachatelem může být pouze řidič, který řídí motorové nebo nemotorové vozidlo anebo tramvaj, řidičem se rozumí také jezdec na zvířeti. Tento přestupek je sankcionován pokutou ve výši 2 500 Kč až 20 000 Kč a zákazem činnosti od šesti měsíců do jednoho roku. A řidiči se zaznamenává sedm bodů v registru řidičů.⁹⁹

3.2.2 Řízení vozidla ve stavu vylučující způsobilost

Přestupek dle §125c odst. 1 písm. c) ZPPK se FO dopustí tím, že v provozu na pozemních komunikacích řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučující způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky. Podmínkou naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku je, že pachatel vykonává uvedenou činnost ve stavu vylučující způsobilost.

Korespondujícím TČ je přečin ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 TZ. S tímto přestupkem se setkáme vzácněji. Byť se zdá, že při právní kvalifikaci řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky bude vedle TČ dle § 274 TZ přicházet v úvahu právě tento přestupek, není tomu tak. Neboť shodným předpokladem pro přestupek řízení ve stavu vylučující způsobilost a TČ ohrožení pod vlivem návykové látky je právě onen „stav vylučující způsobilost“. V případě, že je řidič motorového vozidla ve stavu vylučující způsobilost, bude ve většině případů odpovědný dle trestního práva. Pokud by však pachatel nebyl odpovědný dle § 274 TZ z důvodu aplikace zásady subsidiarity trestní represe, nastupuje odpovědnost za přestupek dle § 125c odst. 1 písm. c) ZPPK v případě naplnění její skutkové podstaty. Rozdíl mezi tímto přestupkem a TČ ohrožení pod vlivem návykové látky zjednodušeně řečeno spočívá v tom, zda je jednání pachatele objektivně způsobilé ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. Pokud toto jednání způsobilé není, jde o přestupek.¹⁰⁰ Postih připadá nejčastěji v úvahu u řidičů nemotorových vozidel, neboť ti se nemohou dopustit přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky (R 1/66).

Za tento přestupek je pachateli uložena pokuta v rozmezí 25 000 Kč až 50 000 Kč a zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let. A zaznamenává se sedm bodů v registru řidičů.¹⁰¹

⁹⁹ ZPPK, § 125c odst. 5

¹⁰⁰ MOJŽÍŠ, Miroslav. *Alkohol za volantem a s ním související hmotněprávní důsledky* [online]. epravo.cz, 3. září 2015 [cit. 20. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/alkohol-za-volantem-a-s-nim-souvisejici-hmotnepravni-dusledky-98780.html>>.

¹⁰¹ ZPPK, § 125c odst. 5

3.2.3 Odmítnutí vyšetření

A konečně přestupek dle § 125c odst. 1 písm. d) ZPPK, v jehož případě nehraje roli, zda je řidič skutečně pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky. Rozhodující je pouze to, že se řidič odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou. „V případě, že osoba orientační vyšetření odmítne nebo takové vyšetření nelze provést nebo úspěšně dokončit, provede se odborné lékařské vyšetření. Pokud odborné lékařské vyšetření osoba odmítne, hledí se na ni, jako by byla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.“¹⁰² Chráněným objektem je zájem společnosti identifikovat, zda je řidič pod vlivem návykové látky.

Pravomocné rozhodnutí správního orgánu o přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) ZPPK nevyklučuje případnou trestní odpovědnost dle § 274 TZ. I když se na první pohled jeví, že takový postih je v rozporu se zásadou ne bis in idem. Dle rozhodnutí NS jsou posuzovaná jednání odlišná a mají i zcela odlišné následky. U přestupku se obviněný odmítá podrobit vyšetření, kdežto u TČ řídí motorové vozidlo, ač jeho schopnost vykonávat tuto činnost je ovlivněna požitou návykovou látkou. Následkem přestupku je porušení povinnosti uložené zákonem o provozu na pozemních komunikacích a nerespektování pokynu policejního orgánu a tím je narušen řádný výkon při šetření činů v rámci provozu na pozemních komunikacích. U TČ je následkem vyvolání stavu ohrožení.¹⁰³ Např. při kontrole hlídkou PČR byla provedena řidičce dechová zkouška na zjištění množství alkoholu s pozitivním výsledkem (1,5 g/kg alkoholu). Poté byla řidička vyzvána k podrobení se lékařské prohlídce s odběrem krve či moči. Řidička se podrobila lékařské prohlídce, avšak odmítla odběry krve. V prvním případě bylo řidičce prokázáno, že se dopustila jízdou pod vlivem alkoholu přečinu dle § 274 TZ a následným odmítnutím podrobit se vyšetření s odběry krve naplnila skutkovou podstatu také přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) ZPPK. Postih jak v trestním řízení, tak správním mi připadá velmi přísným. I když došlo ke dvěma odlišným jednáním, s odlišnými následky, tak v každém případě nejsou stejně nebezpečnými pro společnost, jenž vyplývá i z povahy přestupku a TČ. Dle mého názoru tento přehnaný aktivismus se mívá smyslu a účelu potrestání pachatele. Pokud se osoba dopustí TČ neshledávám důvod, aby byla sankcionována i za přestupek dle § 125c odst. 1 písm. d) ZPPK. V praxi jsou však tyto případy spíše ojedinělé.

Za tento přestupek je uložena pokuta v rozmezí 25 000 Kč až 50 000 Kč a zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let. A řidiči se zaznamenává sedm bodů v registru řidičů.¹⁰⁴

¹⁰² Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, § 20 odst. 2

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. února 2011, sp. zn. 8 Tdo 78/2011

¹⁰⁴ ZPPK, § 125c odst. 5

3.3 Řízení motorového vozidla pod vlivem drog z pohledu praxe

Zabývala jsem se tím, jak na problematiku drog v silniční dopravě a její postih nahlíží PČR ve Zlínském kraji. Zajímalo mě, jak často jsou prováděny kontroly zaměřené na přítomnost nealkoholových návykových látek u řidičů. Jaké drogy jsou užívány nejčastěji a dále na rozlišování přestupku (§ 125c odst. 1 písm. b) ZPPK a § 125c odst. 1 písm. c) ZPPK) a trestného činu (§ 274 TZ) v praxi. Cílem není podat podrobný výklad, ale upozornit na hlavní nedostatky, které se v praxi vyskytují.

3.3.1 Kontrola přítomnosti drog u řidičů

Zatímco u alkoholu by měla být provedena dechová zkouška při každé kontrole řidiče motorového vozidla, tak na drogy jsou kontroly zaměřeny cca třikrát za měsíc a dále v konkrétních případech, kdy z chování a jízdy řidiče lze usoudit, že užil návykovou látku. Již přes deset let se používá k orientačním testům tester Drugwipe 5. Testery dokážou detekovat přítomnost nejčastěji zneužívaných látek, nikoliv však veškerých. Mezi řidiči se největší oblibě těší marihuana, metamfetamin a extáze.¹⁰⁵ Cena testeru Drugwipe 5 se pohybuje kolem 500-700 Kč.¹⁰⁶ Ve srovnání testování alkoholu se provádí přístrojem Dräger a cena hygienického náustku se pohybuje kolem 2 Kč za kus.¹⁰⁷

Pozitivní výsledek provedené orientační zkoušky nám ještě neprokazuje, že je řidič návykovou látkou skutečně ovlivněn. Následně je řidič vyzván k podrobení se lékařskému vyšetření s odběrem krve a moči, které jsou následně zaslány do specializované soudně-toxikologické laboratoře¹⁰⁸ (v případě Zlínského kraje jde o Ústav soudního lékařství – Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně), kde se potvrdí či vyvrátí přítomnost drogy u řidiče. Teprve na základě znaleckého posudku z oboru toxikologie je zjištěna koncentrace látky u řidiče. K vyvození závěru o stupni ovlivnění je následně zapotřebí vypracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví – odvětví psychiatrie. Při provedení odborného měření přístrojem Dräger v případě alkoholu je již tímto měřením zjištěno také množství alkoholu u řidiče motorového vozidla. A k odbornému lékařskému vyšetření je osoba vyzvána pouze v případech uvedených v čl. 58 odst. 1 závazného pokynu policejního prezidenta č. 160/2009

¹⁰⁵ NAVRÁTIL, Roman. Konzultace dne 8. 2. 2018.

¹⁰⁶ ŠVARC, Jiří. Alkohol a drogy při řízení motorového vozidla a posouzení schopnosti je řídit. *Psychiatrie pro praxi*, 2014, č. 3, s. 129 – 133.

¹⁰⁷ BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy v dopravě*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 80.

¹⁰⁸ *Seznam laboratoří kvalifikovaných pro vyšetřování specifikovaných návykových látek v krvi nebo v moči pro právní účely*. Dostupné na <<http://www.soudnilekarstvi.cz/wp-content/uploads/2014/10/Seznam-laborato%C5%99%C3%AD-kvalifikovan%C3%BDch-pro-vy%C5%A1et%C5%99ov%C3%A1n%C3%AD-specifikovan%C3%BDch-n%C3%A1vykov%C3%BDch-l%C3%A1tek.pdf>>.

a dále v rámci dohody mezi PČR a SZ ve Zlínském kraji je lékařské vyšetření prováděno vždy při naměřených hodnotách 1 – 1,5 promile alkoholu v krvi.

3.3.2 Přestupek či trestný čin?

Společným znakem trestného činu a přestupku je, že jde o činy proti společnosti, dále v obou případech je zapotřebí zavinění jednajících osoby, přičetnost a minimální věk 15 let. Zásadním rozlišovacím kritériem mezi trestným činem a přestupkem je míra jejich typové společenské nebezpečnosti vyjádřena ve znacích skutkové podstaty. Společenská nebezpečnost trestného činu pro společnost musí být alespoň vyšší než nepatrná, zatímco přestupkem může být i takové zaviněné jednání, které porušuje či ohrožuje zájem společnosti pouze v míře nepatrné.¹⁰⁹ Postih dle trestního práva při uplatnění zásady subsidiarity trestní represe by měl být prostředkem ultima ratio.

Pro OČTŘ jsou drogy v dopravě v mnohých věcech stále polem neoraným. A justiční praxe by všemi deseti uvítala stanovení hranice mezi přestupkem a trestným činem u nealkoholových návykových látek srovnatelně jako je tomu u alkoholu (1 promile).¹¹⁰

K naplnění skutkové podstaty přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky, musí být řidič ve stavu vylučující způsobilost. Ke zjištění jestli je řidič ovlivněn návykovou látkou nám slouží nařízení vlády o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot. Některé OČTŘ převzaly tyto limitní hodnoty jako hodnoty, při nichž řidič není schopen bezpečně ovládat motorové vozidlo.¹¹¹ V praxi tak dochází k nerozlišování pojmů „ovlivnění“ a „stav vylučující způsobilost“. Z tiskové zprávy Ministerstva dopravy ČR je zřejmé, že limitní hodnoty stanovené nařízením vlády mají primárně sloužit pro ulehčení dokazování v přestupkovém řízení a jedná se o nejnižší hodnoty, u nichž lze s jistotou prokázat užití návykové látky.¹¹² A nikoliv k definování stavu vylučující způsobilost.

Psychiatrická nemocnice Bohnice ve svém znaleckém posudku stanovila odlišné limitní hodnoty. Tyto jsou mnohonásobně vyšší, než jsou limitní hodnoty uvedené v nařízení vlády (viz následující tabulka).

¹⁰⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. prosince 2009, sp. zn. 5 As 104/2008

¹¹⁰ ŠVARC, Jiří. Alkohol a drogy při řízení motorového vozidla a posouzení schopnosti je řídit. *Psychiatrie pro praxi*, 2014, č. 3, s. 129 – 133.

¹¹¹ ŘEPKOVÁ, Dita. Řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky. Aplikace § 274 TrZ v rozhodovací praxi. *Trestněprávní revue*, 2018, č. 3, s. 57 – 62.

¹¹² MDČR. *Projednávání přestupků řízení pod vlivem návykové látky se zefektivní* [online]. mdcz.cz, 26. února 2014 [cit. 28. prosince 2017]. Dostupné na <<https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Projednavani-prestupku-rizeni-pod-vlivem-navykovove?returl=/Media/Media-a-tiskove-zpravy>>.

Tabulka č. 6 – Srovnání limitních hodnot stanovených nařízením vlády č. 41/2014 Sb. a limitních hodnot stanovených Psychiatrickou nemocnicí Bohnice

Návyková látka	Limitní hodnota návykové látky v krevním vzorku (ng/ml)	Limitní hodnoty Psychiatrická nemocnice Bohnice
Delta-9-tetrahydrokanabinol (9-THC)	2	10
Methamfetamin	25	200
Amfetamin	25	200
Kokain	25	500
Morfin	10	100

NS se ve svém rozhodnutí ze dne 15. září 2015, sp. zn. 7 Tdo 979/2015 odkazoval právě na závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie Psychiatrické nemocnice Bohnice, který byl vypracován v trestní věci vedené u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 6 T 11/2014. A vyslovil se, že pro posouzení stupně ovlivnění obviněného mohou být, byť jen nepřímo použity hodnoty stanoveny nemocnicí Bohnice. „I když závěry tohoto posudku nemohou být pro posouzení viny v jiné trestní věci závazné, vzhledem k odborné fundovanosti uvedeného ústavu, mají však do jisté míry obecnou platnost.“ Ústav tak učinil závěr, že limitní hodnotou představující hranici mezi negativním ovlivněním řídičských schopností a vyloučením schopnosti řídit motorové vozidlo je v případě delta-9-tetrahydrokanabinolu hladina 10 ng/ml.¹¹³

Některé OČTŘ právě k rozlišení přestupku dle § 125c odst. 1 písm. b) ZPPK a TČ dle § 274 začali následně využívat hodnoty stanovené nemocnicí Bohnice (OSZ Uherské Hradiště a OSZ Vsetín) a jiné zase striktně vycházejí z nařízení vlády (OSZ Zlín). Krajské ředitelství policie Zlínského kraje prosazuje, aby bylo přihlíženo spíše k nařízení vlády.¹¹⁴ Nejednotnost v případě posouzení řízení motorového vozidla pod vlivem nealkoholové návykové látky nevládne pouze ve Zlínském kraji. Dle slov soudkyně Městského soudu v Brně Dity Řepkové je situace obdobná i na jiných místech. „Není možné, aby v tak malé zemi, jako je Česká

¹¹³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. Září 2015, sp. zn. 7 Tdo 979/2015

¹¹⁴ NAVRÁTIL, Roman. Konzultace dne 8. 2. 2018.

*republika, ba dokonce v rámci jednoho okresu, bylo stejné jednání kvalifikováno jednou jako přestupek a jindy jako TČ.*¹¹⁵

3.4 Dílčí závěr

Zjištění nealkoholové návykové látky u řidiče motorového vozidla je procesem značně složitějším a nákladnějším, než je tomu při zjišťování přítomnosti alkoholu. Z toho důvodu se domnívám, že počet kontrol zaměřených právě na drogy není tak častý. Evropsí zákonodárci se vedle dopadu drog na veřejnou bezpečnost a postoje zemí k užívání nedovolených drog zaměřují také na dostupnost praktických a spolehlivých testů na drogy.¹¹⁶ Vzhledem k chemickému složení a povahy drog, které je jiné než u alkoholu není asi dost možné najít přístroj, který by dokázal detekovat nealkoholové návykové látky obdobně jako přístroj Dräger.

Při rozlišování, jestli se řidič v případě řízení motorového vozidla pod vlivem nealkoholové návykové látky dopustí přestupku nebo trestného činu, tak z přestupků přichází v úvahu především §125c odst. 1 písm. b) ZPPK. Přestupek dle § 125c odst. 1 písm. c) ZPPK je využíván spíše u nemotorových vozidel.

V případě, kdy je u řidiče motorového vozidla zjištěna nadlimitní hodnota drogy v krevním vzorku (dle nařízení vlády), je takové jednání v praxi ve většině případů kvalifikováno jako TČ ohrožení pod vlivem návykové látky. Při naměření podlimitní hodnoty docházelo dříve k odložení věci, nyní je takové jednání postihováno jako přestupek dle § 125c odst. 1 písm. b) ZPPK. Kvalifikovat řízení pod vlivem drog v případě nepatrného překročení limitních hodnot jako TČ je velmi přísné. Nařízením vlády č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného touto návykovou látkou, není stanovena hranice, při níž je pachatel ve stavu vylučující způsobilost a nemůže tak sloužit k rozlišení přestupku a TČ.

Otázkou však je, jak právně kvalifikovat jednání řidiče, u něhož je zjištěna přítomnost drog v podlimitních hodnotách, jestli postih dle § 125c odst. 1 písm. b) ZPPK je správný? I když hovoříme o nulové toleranci u alkoholu, tak de facto praxe je taková, že z dechového analyzátoru dochází k odpočtu 0,24 promile (z důvodu možné odchylky přístroje a fyziologickým hodnotám), v případě laboratorního vyšetření krve by k takovému odpočtu

¹¹⁵ ŘEPKOVÁ, Dita. Řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky. Aplikace § 274 TrZ v rozhodovací praxi. *Trestněprávní revue*, 2018, č. 3, s. 57 – 62.

¹¹⁶ EMCDDA. *Legal approaches to drugs and driving* [online]. emcdda.europa.eu, 16. května 2017 [cit. 30. ledna 2018]. Dostupné na <http://www.emcdda.europa.eu/publications/topic-overviews/legal-approaches-to-drugs-and-driving/html_en>.

docházet nemělo. Ale česká justiční tradice je založena na tom, že množství 0-0,20 promile je bez právního postihu.¹¹⁷ „V případě jiných návykových látek uvedených v prováděcím právním předpise se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, pokud její množství v krevním vzorku řidiče dosáhne alespoň limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.“¹¹⁸ Z jazykového výkladu je zřejmé, že při nedosažení limitních hodnot stanovených prováděcím předpisem, tak se řidič nepovažuje za ovlivněného takovou návykovou látkou. Dle Švarce podlimitní hodnoty nemají vliv na řidičské schopnosti.¹¹⁹ Postihnout takové jednání jako přestupek dle § 125c odst. 1 písm. b) ZPPK přichází v úvahu pouze dle první části skutkové podstaty („...řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky...“). Bezprostřední užití návykové látky by muselo být řidiči prokázáno. Přikláním se k názoru, že podlimitní hodnoty by neměly být sankcionovány pro nenaplnění materiálního znaku přestupku.

Je zcela zjevné, že vymezení pojmu „stav vylučující způsobilost“ pro nealkoholové návykové látky je nutností. Nemůže docházet k tomu, aby jedno protiprávní jednání bylo v některých případech posouzeno jako přestupek a jindy jako TČ. FO musí být schopna předvídat možné následky svého jednání.¹²⁰

Hraniční 1 promili u alkoholu nenajdeme v zákoně či podzákoném právním předpise, vychází z poznatků lékařské vědy a soudní judikatura je v této věci konstantní. Upravit limitní hodnoty, při jejímž dosažení by se osoba nacházela ve stavu vylučující způsobilost nařízením vlády, by kolidovalo s výše uvedeným rozhodnutím Pl. ÚS 13/12, byť je skutková podstata TČ ohrožení pod vlivem návykové látky stanovena v § 274 TrZ, tak by nařízení určovalo naplnění znaku stavu vylučující způsobilost. Z toho důvodu se jako lepší řešení nabízí úprava soudní judikaturou. Ústavní soud připustil, že k zpřesnění skutkové podstaty TČ může sloužit právě soudní judikatura, aniž by došlo k porušení LZPS.¹²¹ Doposud jsou odkazy na rozhodnutí Okresního soudu v Chebu sp. zn. 6 T 11/2014 a především na vypracovaný znalecký posudek Psychiatrickou nemocnicí Bohnice velmi opatrné. Pokud se znalci a OČTŘ přiklánějí k limitním hodnotám určených Psychiatrickou nemocnicí Bohnice, tak je vhodné z nich při hodnocení stavu vylučující způsobilost vycházet. Došlo by k jednotnosti právní kvalifikace a také snížení nákladů na dokazování.

¹¹⁷ ŠVARC, Jiří. Alkohol a drogy při řízení motorového vozidla a posouzení schopnosti je řídit. *Psychiatrie pro praxi*, 2014, č. 3, s. 129 – 133.

¹¹⁸ ZPPK, § 5 odst. 2 písm. b)

¹¹⁹ ŠVARC, Jiří. Alkohol a drogy při řízení motorového vozidla a posouzení schopnosti je řídit. *Psychiatrie pro praxi*, 2014, č. 3, s. 129 – 133.

¹²⁰ ŘEPKOVÁ, Dita. Řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky. Aplikace § 274 TrZ v rozhodovací praxi. *Trestněprávní revue*, 2018, č. 3, s. 57 – 62.

¹²¹ Nález Ústavního soudu ze dne 14. října 1998, sp. zn. Pl. ÚS 6/98

4 Tresty v silniční dopravě

„Okolnost, zda zcela opilý řidič jedoucí stokilometrovou rychlostí v obci bude potrestán pokutou nebo mnohaletým trestem odnětí svobody, závisí na náhodě, na tom, zda se mu někdo „příplete do cesty“. Pokud se však opilý řidič dostane z večírku domů bez nehody „ani neví jak“, může se jednat o povedenou historku sloužící k pobavení společnosti.“¹²²

Trestání řízení pod vlivem návykové látky Lata tak vystihl zcela dokonale. Náhoda se neprojeví jen při (ne)odhalení přítomnosti návykové látky u řidiče policií, ale jak bylo výše zmíněno, sehraje svou roli také při jeho právní kvalifikaci.

Trestem lze chápat prostředek státního donucení, který stát užívá k ochraně zájmů chráněných TZ, ochraně společnosti před TČ a jejich pachateli.¹²³ Vyžaduje negativní, právní a etické hodnocení pachatele a jeho jednání.¹²⁴ *„Účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Výkonem trestu nesmí být ponížena lidská důstojnost.“¹²⁵* Takto byl účel trestu vymezen v předchozím trestním zákoně z roku 1961. Do současného TZ ustanovení o účelu trestu však převzato nebylo. Namísto něj jsou upraveny obecné zásady trestání (zásada zákonnosti, zásada přiměřenosti, zásada individualizace použitých sankcí, zásada personalit sankce, zásadu neslučitelnosti určitých druhů sankcí u téhož pachatele a zásada humanity sankcí).¹²⁶ Účel trestání pak vyplývá nejen z těchto obecných zásad, ale i z celkového pojetí trestního zákoníku, a zejména pak z jednotlivých ustanovení upravujících ukládání trestních sankcí.¹²⁷ Trestněprávní nauka rozlišuje řadu účelů trestních sankcí, zejména účel atributivní (směřující k uložení zaslouženého trestu) a dále účely konsekvencialistické, které se zaměřují na důsledky trestu (např. individuální a generální prevence, rehabilitace pachatele, inkapacitace pachatele, restorace). Tyto účely se v moderních systémech trestní justice vzájemně kombinují. Při ukládání trestu se zohledňuje potřeba spravedlivého postihu vzhledem k protispoločenskému jednání, dále také potřeba zajištění bezpečnosti občanů a majetku před nebezpečnými pachateli, dosažení převýchovy u pachatelů a zjednání nápravy po spáchaném TČ. V případě, kdy zákonodárce záměrně nezakotvil účel trestání, pak každé uložení trestu musí přesně sledovat a respektovat principy proporcionality a ultima ratio (subsidiarity trestní

¹²² LATA, Jan. *Účel a smysl trestu*. Praha: LexisNexis CZ, 2007, s. 81 - 82.

¹²³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 383 – 391.

¹²⁴ KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 256.

¹²⁵ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, § 23

¹²⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 431 – 440.

¹²⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 11. června 2014, sp. zn. I ÚS 4503/12

sankce). Uložený trest musí být přiměřený a odpovídat všem okolnostem věci. A tento závěr musí být soudem vždy přesvědčivě odůvodněn, jedná se o ústavněprávní minimum náležitého ospravedlnění zásahů státu do svobody jednotlivce při ukládání trestů.¹²⁸

4.1 Ukládané tresty za TČ ohrožení pod vlivem návykové látky

V této podkapitole se budu zabývat vybranými tresty (odnětím svobody, zákazem činnosti, peněžitým trestem, obecně prospěšnými pracemi a trestem domácího vězení), které lze uložit za přečin dle § 274 TZ. Uvedené statistické údaje o počtech uložených jednotlivých sankcí za tento přečin vychází z přehledů statistických listů vedených pro celou ČR.¹²⁹ A dále provedu srovnání ukládaných trestů vybranými okresními soudy (OS Nový Jičín, OS Šumperk, OS Přerov, OS v Olomouci, OS Liberec, OS Česká Lípa, OS Jablonec nad Nisou, OS v Pelhřimově, OS v Písku, OS v Prachaticích, Obvodní soud pro Prahu 1, Obvodní soud pro Prahu 10, OS Rychnov nad Kněžnou) v roce 2015, 2016 a v první polovině roku 2017 (viz příloha č. 2 a č. 3). O statistické údaje o ukládaných trestech jednotlivými okresními soudy jsem žádala celkem 30 okresních soudů (viz příloha č. 1), potřebné informace mi však bezplatně poskytlo pouze 13 okresních soudů. Takto zjištěné informace jsem dále zpracovala do tabulek, které zaznamenávají počty jednotlivých uložených trestů okresními soudy a jejich procentuální vyjádření (viz příloha č. 2 a příloha č. 3). Uvedené informace vždy zaznamenávají společně základní skutkovou podstatu (§ 274 odst. 1 TZ) a kvalifikované skutkové podstaty (§ 274 odst. 1, odst. 2 TZ).

¹²⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 7. srpna 2017, sp. zn. II ÚS 2027/17; obdobně nález Ústavního soudu ze dne 11. června 2014, sp. zn. I ÚS 4503/12

¹²⁹ *Statistika a výkaznictví*. Dostupné na <<https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>>.

Tabulka č. 6 – Uložené sankce za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky v letech 2010-2016 v ČR

	Celkový Počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2010	9 194	237	6 570	8 642	494	0	2 023
2011	12 117	364	8 671	11 362	615	26	2 451
2012	11 756	328	8 394	11 099	693	52	2 326
2013	11 755	228	8 406	10 550	547	24	1 919
2014	12 019	270	8 989	11 406	667	16	2 135
2015	13 000	326	9 227	11 621	762	15	2 071
2016	10 719	297	7 483	10 213	591	14	2 786

Tabulka č. 6 - Uložené sankce za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky v letech 2010-2016 v ČR (v %)

	Celkový Počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2010	9 194	2,6	71,5	94	5,4	0	22
2011	12 117	3	71,6	93,8	5,1	0,2	22,2
2012	11 756	2,8	71,4	94,4	5,9	0,4	19,8
2013	11 755	1,9	71,5	89,7	4,7	0,2	16,3
2014	12 019	2,2	74,8	94,9	5,5	0,1	17,8
2015	13 000	2,5	71	89,4	5,9	0,1	15,9
2016	10 719	2,8	69,8	95,3	5,5	0,1	26

4.1.1 Zákaz řízení motorových vozidel

Zákaz řízení motorových vozidel patří k nejčastěji ukládanému trestu za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky. Je ukládán téměř ve všech případech.

Zákaz činnosti řadíme mezi tresty, jejímž cílem je zabránit osobě v dalším páčání trestné činnosti. Soud tento trest může uložit v rozmezí jeden rok až deset let. Může zakázat pouze tu činnost, v jejíž souvislosti se pachatel dopustil trestného činu.¹³⁰ Nelze aplikovat institut mimořádného snížení trestu (§ 58 TZ). Při nedodržování zákazu činnosti (zákazu

¹³⁰ TZ, § 73 odst. 1

řízení motorových vozidel) se odsouzený dopouští trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. a) TZ.

Ve většině případů je tato sankce ukládána jako trest vedlejší. V případě přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky jej však je možné uložit samostatně jako trest hlavní, neboť to trestní zákoník dovoluje. Nejčastěji je ukládán zákaz řízení motorových vozidel v délce 2-3 let. V roce 2016 byl zákaz řízení uložen v 95 % případů. Z vybraných okresních soudů byl trest zákaz řízení motorových vozidel nejméně uložen v první polovině roku 2017 OS v Pelhřimově (cca 70 %). Naopak nejvíce je ukládán OS v Písku (100 %), OS Rychnov nad Kněžnou (99,5 %), OS Šumperk (99,5 %), OS v Olomouci (99,4 %), OS Nový Jičín (98,5 %) a OS Jablonec nad Nisou (98,1 %).

4.1.2 Odnětí svobody

Trest odnětí svobody je trestem univerzálním a je ho tak možné uložit za každý TČ uvedený ve zvláštní části trestního zákoníku. Za přečin dle § 274 TZ lze uložit trest odnětí svobody v délce až jeden rok.

V přibližně 72 % případů je za tento TČ uložen TOS s podmíněným odkladem jeho výkonu (TOS s PO). V sankčním systému obecně zaujímá tento trest významného postavení. Podmíněné odsouzení spočívá v tom, že soud vynese odsuzující rozsudek, ve kterém je uložen TOS, ale jeho výkon je odložen s podmínkou, že se odsouzený bude během zkušební doby řádně chovat a vyhoví stanoveným podmínkám.¹³¹ „Soud může podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího tři léta,¹³² jestliže vzhledem k osobě a poměrům pachatele, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém žije a pracuje, a k okolnostem případu má důvodně za to, že k působení na pachatele, aby vedl řádný život, není třeba jeho výkonu.“¹³³ Pokud se odsouzený ve zkušební době osvědčí, hledí se na něj, jako by nebyl odsouzen (§ 83 odst. 4 TZ). Je-li potřeba zvýšené sledovanosti a kontroly chování pachatele může soud podmíněně odložit výkon TOS se současným vyslovením dohledu nad pachatelem.¹³⁴

Při řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky je řidič potrestán nejčastěji právě TOS s PO společně se zákazem řízení motorového vozidla. V posledních letech lze z uvedených statistických údajů vyzorovat mírný pokles v ukládání TOS s PO. V roce 2014

¹³¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 404 – 408.

¹³² Délka trestu, která rozhoduje o možnosti vyžití podmíněného odsouzení, se posuzuje dle délky trestu, který byl uložen v konkrétním případě.

¹³³ TZ, § 81

¹³⁴ TZ, § 84

byl uložen v 74,8 % případech, v roce následujícím v 71 % a v roce 2016 v 69,8 %. V první polovině roku 2017 došlo k dalšímu poklesu oproti roku 2016 u 8 ze 13 vybraných okresních soudů (OS Jablonec nad Nisou, OS Přerov, OS Nový Jičín, OS v Olomouci, OS v Pelhřimově, OS v Prachaticích, Obvodní soud pro Prahu 1, OS Rychnov nad Kněžnou).

Nejčastěji za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky uložil TOS s PO v první polovině roku 2017 OS v Písku v 92,9 %, dále OS Liberec v 88 %, OS Jablonec nad Nisou a Obvodní soud pro Prahu 10 v 75 % případů. Pro srovnání nejméně byl tento trest uložen v první polovině roku 2017 OS Rychnov nad Kněžnou (pouze v 13,8 %), OS v Pelhřimově (18,5 %), OS Šumperk (28,3 %). Nepodmíněný TOS je ukládán velmi zřídka, cca v 2,5 % případů.

Např. OS Rychnov nad Kněžnou v případě TOS s PO ukládá tento trest nejčastěji v trvání 3 měsíců podmíněně odložen se zkušební dobou 1 rok. A OS Nový Jičín v trvání 4 měsíců podmíněně odložen se zkušební dobou 18 měsíců.

4.1.3 Peněžitý trest

NSZ Pavel Zeman hodnotí peněžitý trest jako „...jeden z velice efektivních nástrojů trestní politiky, neboť přiměřená finanční sankce je skutečným postihem pro každého, kdo zná cenu peněz, a proto je nutné, aby soudci, státní zástupci a policie spojili své síly a institut peněžitého trestu začali častěji využívat.“¹³⁵

Peněžitý trest lze uložit jako samostatný trest či vedlejší. Výměra peněžitého trestu je stanovena formou denních pokut.¹³⁶ Za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky je peněžitý trest ukládán přibližně v jedné pětině případů. Nejčastěji ve výměře 20 000 - 40 000 Kč. Takto zaplacené částky připadají státu. Nejčastěji ukládají peněžitý trest okresní soudy v působnosti Krajského soudu Ostrava. V první polovině roku 2017 uložil peněžitý trest za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky OS Šumperk v 63,2 %, OS Přerov v 55 %, OS Nový Jičín v 50 % a OS v Olomouci taktéž v 50 %. Kdežto např. OS v Liberci ukládá peněžitý trest za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky pouze v cca 2,08 % případů. Peněžitý trest není často ukládán ani OS Jablonec nad Nisou, OS Česká Lípa a OS v Písku.

K vykonání peněžitého trestu dojde v okamžiku, kdy je řádně uhrazen v celé výši tak, jak byl soudem uložen. V případě ohrožení pod vlivem návykové látky nedochází po

¹³⁵ Nejvyšší soud. *Peněžité tresty* [online]. bulletin-advokacie.cz, 25. listopadu 2016 [cit. 12. prosince 2017]. Dostupné na < <http://www.bulletin-advokacie.cz/penezite-tresty?browser=mobi>>.

¹³⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 420 - 422.

vykonání peněžitého trestu k fikci neodsouzení, neboť jde o úmyslný TČ. K zániku právních důsledků je zapotřebí rozhodnutí soudu o zahlazení odsouzení (§ 105 a § 106 TZ). NS a NSS v posledních letech snaží prosadit, aby docházelo k častějšímu ukládání právě peněžitého trestu. A dlouhodobě mapují, jak často je tento trest soudy ukládán.¹³⁷ A je vidět, že tyto snahy přinášejí své ovoce. V roce 2015 byl za tento TČ uložen peněžitý trest v 16 % a v roce 2016 už v 26 % případů. Ze 13 vybraných okresních soudů zaznamenává 11 z nich další nárůst uložených peněžitých trestů také v prvním pololetí roku 2017 (oproti roku 2016).

4.1.4 Obecně prospěšné práce

Tento trest představuje důležitou alternativu zejména k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Nenajdeme ho uvedený jako sankci u žádného konkrétního trestného činu. Trest obecně prospěšných prací může soud uložit za všechny přečiny. Spočívá v povinnosti odsouzeného provést práci (ve stanoveném rozsahu) k obecně prospěšným účelům, spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech ve prospěch obcí, nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které se zabývají vzděláním a vědou, kulturou, školstvím, ochranou zdraví, požární ochranou, ochranou životního prostředí, podporou a ochranou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, sociální, charitativní, náboženskou, tělovýchovnou a sportovní činností. Tato práce nesmí sloužit k výdělečným účelům odsouzeného. Trest může být uložen ve výměře od 50 do 300 hodin.¹³⁸ Za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky je ukládán nejčastěji ve výměře 250-300 hodin.

Samostatně lze obecně prospěšné práce uložit, pokud vzhledem k povaze, závažnosti spáchaného přečiny, osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba. Za tento TČ nebývá ukládán samostatně, ale společně se zákazem řízení motorových vozidel, a to pouze v cca 5 %. Poměrně často jej ukládá OS Rychnov nad Kněžnou (v roce 2015 v 31 %, v roce 2016 v 30,3 % a v první polovině roku 2017 v 20,7 % případů). Zato OS v Prachaticích, OS v Písku a Obvodní soud pro Prahu 1 tento alternativní trest ukládají velmi zřídka.

¹³⁷ NS a NSZ usilují o zvýšení podílu ukládaných peněžitých trestů a častějšího využívání tzv. odklonů v trestním řízení. *Právní rozhledy*, 2018, č. 4, s. III.

¹³⁸ TZ, § 62 - § 63

4.1.5 Domácí vězení

A posledním z uvedených trestů je domácí vězení. S účinností od 1. 1. 2010 byl do našeho právního řádu začleněn tento nový alternativní trest. Především z důvodu nižších nákladů a dále, aby nedocházelo k narušení vazeb mezi blízkými členy rodiny. Soud může tento trest uložit v délce až dvou let.¹³⁹

Trest domácí vězení je ukládán za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky velmi zřídka. V rámci celorepublikových statistik nedosahuje ani k 0,5 %. Ze 13 zkoumaných soudů byl uložen pouze OS Nový Jičín, a to 1 v první polovině roku 2017 a OS Jablonec nad Nisou (1 v roce 2016 a 1 v první polovině roku 2017). Ostatní soudy tento trest neuložili vůbec.

4.2 Dílčí závěr

„Kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky...bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.“ Pachatel, který naplnil svým jednáním skutkovou podstatu přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 TZ, je ve většině případů uložen TOS s PO a trest zákaz činnosti (zákaz řízení motorových vozidel). Pro srovnání za přestupek dle § 125c odst. 1 písm. b) ZPPK je uložena pokuta ve výši 2 500 Kč až 20 000 Kč a zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku.

Jak ze statistických údajů, tak i z informací, které mi poskytly okresní soudy, lze zaznamenat, že místo často ukládaného TOS s PO se postupně začíná více prosazovat ukládání trestu peněžitého. NS zde jistě sehrál svou roli. Dle mého názoru by odsouzenému za § 274 měl být uložen právě peněžitý trest společně se zákazem řízení motorového vozidla. Pokud je řidič ovlivněn návykovou látkou a dopustí se svým jednáním přestupku, je potrestán pokutou do 20 000 Kč a zákazem činnosti. V případě TČ bych v této kombinaci trestů pokračovala, jen je zpřísnila, aby byl patrný rozdíl mezi jednáním, které je přestupkem, a které TČ. Z toho důvodu bych peněžitý trest ukládala ve výši nejméně 20 000 Kč. Jsem toho názoru, že pro pachatele přiměřený peněžitý trest je přísnějším než uložení podmínky. A řidičům se tak mnohdy vyplácelo jít spíše do trestního řízení, kde jim hrozí TOS s PO a zákaz činnosti, než řízení správního, kde je řidiči uložena pokuta a zákaz činnosti. Odhalení přítomnosti nealkoholových návykových látek je procesem značně složitým a finančně

¹³⁹ KRÁL, Vladimír. Domácí vězení – další alternativní trest. *Trestněprávní revue*, 2007, č. 8, s. 235.

náročným (a ne vždy jsou tyto náklady uhrazeny odsouzeným) také z toho důvodu spatřuji jako vhodnější uložení trestu peněžitého než TOS s PO.

V méně závažnějších případech se přikláním také k uložení trestu obecně prospěšných prací společně se zákazem řízení motorových vozidel. Odsouzený vykonává práci ve svém volném čase, která je prospěšná pro široké okolí.

Závěr

Tato diplomová práce pojednávala o trestných činech v dopravě a podrobněji o problematice nealkoholových návykových látek v silniční dopravě. Zabývala jsem se tím, jaký vliv mohou mít nejvíce užívané návykové látky (metamfetamin, marihuana, kokain, amfetaminy) na psychický a fyzický stav řidiče motorového vozidla. Nejčastěji u intoxikovaných řidičů roste agresivita, projevující se ve způsobu jízdy, zhoršené jsou zrakové schopnosti a také prostorová orientace. Současná drogová politika se zaměřuje především na metamfetamin, jenž je v ČR označen jako hlavní problémová droga.

V diplomové práci jsem se zaměřila také na právní kvalifikaci řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky, jak z pohledu teorie, tak praxe. Při rozlišení přestupku a TČ v případě řízení pod vlivem návykové látky jiné než je alkohol, nevládne mezi OČTŘ shoda. Ukázalo se, že pro rozhodovací praxi je nutností stanovit limitní hodnoty množství návykové látky v krevním vzorku řidiče, při kterých je řidič motorového vozidla ve stavu vylučující způsobilost, což by umožnilo rozlišit jednání, které naplňuje skutkovou podstatu přestupku, a které již TČ. Neboť současný stav, kdy v rámci jednoho kraje je totožné jednání posuzováno jednou jako přestupek a jindy jako TČ, je neudržitelný a v rámci demokratického právního státu stavem zcela nežádoucím.

Ohrožení pod vlivem návykové látky je jedním z nejčastěji páchaných trestných činů v ČR. Ze statistických údajů vyplývá, že se drogy objevují u řidičů v posledních letech stále četněji. Mám za to, že se drogy v silniční dopravě zcela jistě objevovaly i před několika lety, jen řidičům takové jednání více procházelo, pokud nebyli zároveň pod vlivem alkoholu. Neboť kontroly PČR se na nealkoholové návykové látky tolik nezaměřovaly.

K eliminaci počtu ovlivněných řidičů by mělo docházet k častějším kontrolám zaměřených na odhalování přítomnosti drog u řidičů motorových vozidel a hrozící sankce by pachatele měla odradit od opětovného páchání TČ. Ve většině případů je odsouzenému za přečin dle § 274 TZ uložen trest odnětí svobody s podmíněným odkladem jeho výkonu a zákaz řízení motorových vozidel. V rámci sankcionování pachatelů za tento přečin jsem vyzorovala jistý posun. V posledních dvou letech se počet uložených podmíněně odložených TOS snižuje ve prospěch trestu peněžitého. Rozhodovací praxe mezi vybranými okresními soudy není jednotná, některé soudy preferují uložení TOS s PO a jiné zase trest peněžitý v obou případech společně se zákazem řízení motorových vozidel.

Jako „nejvhodnější“ trest pachatelů, který se dopustil přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky, spatřuji zákaz řízení motorových vozidel a peněžitý trest s náhradním TOS.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- BLAŽEJOVSKÝ, Marek. *Drogy a doprava*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. 188 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Právníký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1481 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2017. 976 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vydání. Praha: Leges, 2017. 1312 s.
- KOČÍ, Roman, KUČEROVÁ, Helena. *Silniční právo*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009. 416 s.
- KOVALČÍKOVÁ, Daniela, ŠTANDERA, Jan. *Zákon o provozu na pozemních komunikacích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. 438 s.
- KOPECKÝ, Zdeněk. *Občan a dopravní nehoda*. 1. vydání. Praha: Prospektrum, 1998. 198 s.
- KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 961 s.
- LATA, Jan. *Účel a smysl trestu*. Praha: LexisNexis CZ, 2007. 114 s.
- MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. 1. vydání. Praha: Grada, 2013. 304 s.
- NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI, 2008. 527 s.
- PÁLENÍČEK, Tomáš, KUBŮ, Pavel, MRAVČÍK, Viktor. *Nové syntetické drogy. Charakteristika a hlavní rizika*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky, 2004. 36 s.
- PORADA, Viktor a kol. *Silniční dopravní nehoda v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2000. 378 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s.
- VETEŠNÍK, Pavel a kol. *Dopravní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 836 s.

- ZEMAN, Petr a kol. *Vybrané aspekty drogové problematiky z pohledu občanů*. 1. vydání. Praha: IKSP, 2011. 136 s.
- ZEMAN, Petr, ŠTEFUNDOVÁ, Michaela, TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. 224 s.

Odborné časopisy

- JELÍNEK, Jiří. Pojem trestného činu a kategorizace trestných činů. *Bulletin advokacie*, 2009, č. 10, s. 36 – 42.
- KRÁL, Vladimír. Domácí vězení – další alternativní trest. *Trestněprávní revue*, 2007, č. 8, s. 235.
- MRAVČÍK, Viktor a kol. Omamné a psychotropní látky jsou když ... - návrh legislativní definice omamných a psychotropních látek v ČR. *Trestněprávní revue*, 2016, č. 5, s. 111.
- ŘEPKOVÁ, Dita. Řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky. Aplikace § 274 TrZ v rozhodovací praxi. *Trestněprávní revue*, 2018, č. 3, s. 57.
- ŠVARC, Jiří. Alkohol a drogy při řízení motorového vozidla a posouzení schopnosti je řídit. *Psychiatrie pro praxi*, 2014, č. 3, s. 129 – 133.

Internetové zdroje

- HRUŠKA, Blahoslav. *Kokain: luxusní droga vyšších tříd a zlaté mládeže* [online]. lidovky.cz, 4. dubna 2015 [cit. 20. listopadu 2017]. Dostupné na <https://www.lidovky.cz/luxusni-droga-s-diskretni-lecbou-d4u/zpravy-domov.aspx?c=A150404_123506_ln_domov_ele>.
- CHOMYNOVÁ, Pavla, GROHMANNOVÁ, Kateřina. *Drogová situace v České republice v roce 2016* [online]. drogy-info.cz, květen 2017 [cit. 25. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.drogy-info.cz/publikace/zaostreno-na-drogy/2017-zaostreno/05-17-drogova-situace-v-ceske-republice-v-roce-2016/>>.
- KUDLÁČKOVÁ, Barbora. *Mapa varen a pěstíren* [online]. policie.cz, 1. listopadu 2016 [cit. 10. února 2018]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/mapa-varen-a-pestiren.aspx>>.

- MOJŽIŠ, Miroslav. *Alkohol za volantem a s ním související hmotněprávní důsledky* [online]. epravo.cz, 3. září 2015 [cit. 20. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/alkohol-za-volantem-a-s-nim-souvisejici-hmotnepravni-dusledky-98780.html>>.
- NOVÁK, Pavel, JELÍNKOVÁ, Tereze. *Nizozemsko zakázalo prodej marihuany cizincům, výjimku má Amsterdam* [online]. rozhlas.cz, 1. ledna 2013 [cit. 16. listopadu 2017]. Dostupné na <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/nizozemsko-zakazalo-prodej-marihuany-cizincum-vyjimku-ma-amsterdam_201301011226_tjelinkova>.
- VÍTKOVÁ, Hedvika. *Ohrožení pod vlivem jiných návykových látek než alkoholu* [online]. epravo.cz, 16. února 2016 [cit. 18. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/ohrozeni-pod-vlivem-jinych-navykovych-latek-nez-alkoholu-100511.html>>.
- VUČKA, Jan. *Vybrždování a trestněprávní paradoxy* [online]. epravo.cz, 19. ledna 2018 [cit. 10. února 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/vybrzdovani-a-trestnepravni-paradoxy-106924.html>>.
- ZIKMUND, Arnošt, PÍSEČKOVÁ, Magdaléna. *Přestupek nebo trestný čin – limitní hodnota THC vylučující schopnost řídit motorové vozidlo* [online]. epravo.cz, 22. března 2016 [cit. 10. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/prestupek-nebo-trestny-cin-limitni-hodnota-thc-vylucujici-schopnost-ridit-motorove-vozidlo-100685.html>>.
- BESIP. *Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011-2020*. [online]. ibesip.cz, [cit. 5. prosince 2017]. Dostupné na <<http://www.ibesip.cz/cz/ibesip/strategieke-dokumenty/narodni-strategie-bezpecnosti-silnicniho-provozu/nsbsp-2011-2020>>.
- *Česko, země pervitinu? Splašky prozradily oblíbenost drogy v ČR i příhraničí*. [online]. novinky.cz, 8. března 2018 [cit. 10. března 2018]. Dostupné na <<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/465652-cesko-zeme-pervitinu-splasky-prozradily-oblibenost-drogy-v-cr-i-prihranici.html>>.
- ČSÚ. *Mladí a nezkušení řidiči jsou rizikový faktor nehodovosti* [online]. czso.cz, říjen 2014 [cit. 5. prosince 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/documents/10180/20534694/32025414a10.pdf/4a398a84-f0d3-403f-8f61-c36a7a274189?version=1.0>>.

- ČT24. *V Česku se šíří nové levné drogy z Asie. Některé jsou silnější než heroin* [online]. ceskatelevize.cz, 14. dubna 2014 [cit. 12. ledna 2018]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1754557-v-cesku-se-siri-nove-levne-drogy-z-asie-nektere-jsou-silnejsi-nez-heroin>>.
- EMCDDA. *Legal approaches to drugs and driving* [online]. emcdda.europa.eu, 16. května 2017 [cit. 30. ledna 2018]. Dostupné na <http://www.emcdda.europa.eu/publications/topic-overviews/legal-approaches-to-drugs-and-driving/html_en>.
- EMCDDA. *New psychoactive substances in Europe. An update from the EU Early Warning System* [online]. emcdda.europa.eu, březen 2015 [cit. 25. listopadu 2017]. Dostupné na <http://www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/2015/new-psychoactive-substances_en>.
- *Jak obelhat testy na marihuanu ze slin* [online]. growmart.cz Dostupné na <<http://growmart.cz/oklamat-test-drogy-ze-slin-aneb-cele-funguje/>>.
- MDČR. *Projednávání přestupků řízení pod vlivem návykové látky se zefektivní* [online]. mdcz.cz, 26. února 2014 [cit. 28. prosince 2017]. Dostupné na <<https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Projednavani-prestupku-rizeni-pod-vlivem-navykovve?returl=/Media/Media-a-tiskove-zpravy>>.
- Nejvyšší soud. *Peněžité tresty* [online]. bulletin-advokacie.cz, 25. listopadu 2016 [cit. 12. prosince 2017]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/penezite-tresty?browser=mobi>>.
- *Odhad počtu problémových uživatelů pervitinu a ovoidů.* Dostupné na <<https://www.drogy-info.cz/drogova-situace-2016/32594-problemove-uzivani-drog-2016/32594-odhady-poctu-problemovych-uzivatelu-drog-2016/32594-odhad-poctu-problemovych-uzivatelu-pervitinu-a-opioidu-2016/>>
- Policejní prezídium České republiky. *Statistika nehodovosti* [online]. policie.cz, 5. ledna 2018 [cit. 1. února 2018]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.
- *Prevence - Pozor na léky za volantem.* Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/prevence-pozor-na-leky-za-volantem.aspx>>.

- *Seznam laboratoří kvalifikovaných pro vyšetřování specifikovaných návykových látek v krvi nebo v moči pro právní účely.* Dostupné na <<http://www.soudnikarstvi.cz/wp-content/uploads/2014/10/Seznam-laborato%C5%99%C3%AD-kvalifikovan%C3%BDch-pro-vy%C5%A1et%C5%99ov%C3%A1n%C3%AD-specifikovan%C3%BDch-n%C3%A1vykov%C3%BDch-l%C3%A1tek.pdf>>.
- *Statistika a výkaznictví.* Dostupné na <<https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>>.
- *Statistika nehodovosti.* Dostupná na <<http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>>.

Právní předpisy

- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 65/ 2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Nařízení vlády č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného touto návykovou látkou
- Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek

Soudní rozhodnutí

- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2012, sp. zn. 6 Tdo 1027/2012
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. 6 Tdo 201/2016
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2009, sp. zn. 3 Tdo 392/2009
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. února 2002, sp. zn. 3 Tz 317/2001
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2006, sp. zn. 3 Tdo 1615/2005

- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2016, sp. zn. 15 Tdo 944/2015
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. září 2001, sp. zn. 3 Tz 182/2001
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. února 2011, sp. zn. 8 Tdo 78/2011
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2011 sp. zn. 6 Tdo 143/2011
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. srpna 2007, sp. zn. 5 Tdo 874/2007
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. května 2010, sp. zn. 8 Tdo 449/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2016, sp. zn. 3 Tdo 1637/2016
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. září 2015, sp. zn. 7 Tdo 979/2015
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 16. prosince 1966, sp. zn. 8 Tz 82/66
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. prosince 2009, sp. zn. 5 As 104/2008
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. listopadu 2007, sp. zn. 5 As 42/2007
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. září 2010, č. j. 8 As 59/2010-78
- usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. ledna 2014, č. j. 5 As 126/2011-68
- Nález Ústavního soudu ze dne 14. října 1998, sp. zn. Pl. ÚS 6/98
- Nález Ústavního soudu ze dne 11. června 2014, sp. zn. I ÚS 4503/12
- Nález Ústavního soudu ze dne 7. srpna 2017, sp. zn. II ÚS 2027/17,
- Nález Ústavního soudu ze dne 23. července 2013, sp. zn. Pl. ÚS 13/12
- Nález Ústavního soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. III. ÚS 2065/15
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 10. května 2017, sp. zn. IV. ÚS 891/17

Ostatní

- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160/2009
- NAVRÁTIL, Roman. Konzultace konaná dne 8. 2. 2018.

Příloha č. 1

Žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím žádám o poskytnutí následujících informací pro účely diplomové práce na téma Trestné činy spáchané v dopravě se zaměřením na trestné činy spáchané pod vlivem návykových látek:

- Počet odsouzení za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 TZ a uložené tresty (včetně počtů jednotlivých trestů) za tento trestný čin v období:
 - o 1. 1. 2015 – 31. 12. 2015
 - o 1. 1. 2016 – 31. 12. 2016
 - o 1. 1. 2017 – 31. 6. 2017

Za vyřízení mé žádosti předem děkuji.

V Lidečku dne 18. 10. 2017

.....
Terezie Brhlová Daňková

Příloha č. 2

Uložené sankce vybranými okresními soudy v roce 2015, 2016 a v první polovině roku 2017

OS Jablonec nad Nisou							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	110	4	86	108	5	0	14
2016	105	2	85	101	6	1	10
2017	40	0	30	40	5	1	2
OS Česká Lípa							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	142	4	115	140	13	0	11
2016	116	3	80	108	14	0	16
2017	61	0	42	54	3	0	14
OS Liberec							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	172	0	159	169	10	0	3
2016	178	5	155	173	14	0	4
2017	82	2	72	77	4	0	2
OS Přerov							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	66	0	44	62	5	0	15
2016	83	0	48	82	4	0	34
2017	40	0	17	39	2	0	22
OS Šumperk							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	-	-	-	-	-	-	-
2016	88	1	22	87	8	0	50
2017	38	0	12	38	6	0	24

OS Nový Jičín							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	183	4	111	180	8	0	28
2016	185	1	109	182	11	0	68
2017	82	0	34	81	4	1	41
OS v Olomouci							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	305	12	270	303	18	0	17
2016	273	20	184	270	14	0	97
2017	134	5	72	134	9	0	67
OS v Pelhřimově							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	132	0	62	116	6	0	58
2016	114	0	54	100	9	0	46
2017	27	0	5	19	1	0	13
OS v Písku							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	40	0	39	40	1	0	0
2016	54	3	50	54	0	0	1
2017	28	0	26	28	0	0	2
OS v Prachaticích							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	52	1	47	-	1	0	2
2016	35	1	21	-	0	0	13
2017	14	0	8	-	0	0	6

Obvodní soud pro Prahu 1							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	1	1	0	0	0	0	0
2016	1	0	1	1	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0
Obvodní soud pro Prahu 10							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	10	0	9	10	0	0	1
2016	9	2	5	7	2	0	1
2017	4	1	3	3	0	0	3
OS Rychnov nad Kněžnou							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	58	2	15	57	18	0	22
2016	76	1	20	76	23	0	26
2017	29	1	4	29	6	0	18

Příloha č. 3

Uložené sankce vybranými okresními soudy v roce 2015, 2016 a v první polovině roku 2017 (vyjádřeno v %)

OS Jablonec nad Nisou							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	110	3,6	78,2	98,2	4,5	0	12,7
2016	105	1,9	81	96,2	5,7	1	9,5
2017	40	0	75	100	12,5	2,5	5
OS Česká Lípa							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	142	2,8	81	98,6	9,2	0	7,7
2016	116	2,6	69	93,1	12,1	0	13,8
2017	61	0	69	88,5	4,9	0	23
OS Liberec							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	172	0	92,4	98,3	5,8	0	1,7
2016	178	2,8	87	97,2	7,9	0	2,2
2017	82	2,4	88	93,9	4,9	0	2,4
OS Přerov							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	66	0	66,7	93,9	7,6	0	22,7
2016	83	0	57,8	98,8	4,8	0	40,9
2017	40	0	42,5	97,5	5	0	55
OS Šumperk							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	-	-	-	-	-	-	-
2016	88	1,1	25	98,9	9	0	56,8
2017	38	0	31,6	100	15,8	0	63,2

OS Nový Jičín							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	183	2,2	60,7	98,4	4,4	0	15,3
2016	185	0,5	58,9	98,4	5,9	0	36,8
2017	82	0	41,5	98,8	4,9	1,2	50
OS v Olomouci							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	305	3,9	88,5	99,3	5,9	0	5,6
2016	273	7,3	67,4	98,9	5,9	0	35,5
2017	134	3,7	53,7	100	6,7	0	50
OS v Pelhřimově							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	132	0	47	87,9	4,5	0	43,9
2016	114	0	47,4	87,7	7,9	0	40,4
2017	27	0	18,5	70,4	3,7	0	48
OS v Písku							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	40	0	97,5	100	2,5	0	0
2016	54	5,6	92,6	100	0	0	1,9
2017	28	0	92,9	100	0	0	7,1
OS v Prachaticích							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	52	1,9	90,4	-	1,9	0	3,8
2016	35	2,9	60	-	0	0	37
2017	14	0	57	-	0	0	42,9

Obvodní soud pro Prahu 1							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	1	100	0	0	0	0	0
2016	1	0	100	100	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0
Obvodní soud pro Prahu 10							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	10	0	90	100	0	0	10
2016	9	22,2	55,6	77,8	22,2	0	11,1
2017	4	2,5	75	75	0	0	75
OS Rychnov nad Kněžnou							
	Celkový počet	TOS NEPO	TOS s PO	Zákaz činnosti	OPP	Domácí vězení	Peněžitý trest
2015	58	3,4	25,9	98,3	31	0	37,9
2016	76	1,3	26,3	100	30,3	0	34,2
2017	29	3,4	13,8	100	20,7	0	62

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou trestných činů spáchaných v dopravě a podrobněji se zaměřuje na nealkoholové návykové látky. V úvodní kapitole jsou uvedeny charakteristické rysy trestných činů spáchaných v silniční dopravě a základní pojmy, které s prací úzce souvisí (trestný čin, dopravní nehoda, silniční doprava, droga). Dále je práce zaměřena na často užívané drogy v silniční dopravě a jejich možné účinky na řidiče motorových vozidel.

Stěžejní část diplomové práce je obsažena v kapitole třetí (Řízení motorového vozidla pod vlivem drog), jenž je věnovaná právní kvalifikaci takového jednání, jak z pohledu teoretického, tak praktického. Cílem je upozornit na nedostatky v právní úpravě a úskalí, které se v praxi vyskytují. Poslední kapitola je věnovaná ukládaným trestům za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky a srovnání rozhodovací praxe vybraných okresních soudů v ČR.

Abstract

This thesis deals with problems of transport crime and it follows up in more detail on non-alcoholic addictive substances. The introductory chapter describes the characteristics of road traffic offenses and the basic concepts that are closely related to the work (crime, traffic accident, road traffic, drugs). Further the thesis focuses on frequently used drugs in road transport and their possible effects on drivers of motor vehicles.

The main part of the thesis is contained in the third chapter (Driving a motor vehicle under the influence of drugs), which is devoted to the legal qualification of such a practice, both theoretical and practical. The aim is to highlight shortcomings in the legal regulations and pitfalls that occur in practice. The last chapter is devoted to sentences imposed for criminal offense under the influence of addictive substance and comparison of decision-making practice of selected district courts in the Czech Republic.

Klíčová slova

Trestný čin, silniční doprava, dopravní nehoda, návyková látka (droga), ohrožení pod vlivem návykové látky, trest, účel trestu.

Key words

Crime, road traffic, traffic accident, addictive drug (drug), substance abuse, punishment, purpose of the punishment.